Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучності сила!

SWOBODA

Рік XVIII. Ню Иорк. Четвер, 25-го серпня 1910. Число 34. Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, August 25, 1910. No. 34.

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ.

Ві второк сего тижня, на дни 23. серпня приїхав до Америки кораблем „Kronprinz Wilhelm" Його Ексцеленція, галицький Митрополит ґраф Андрей Шептицький. Прибув Він сюди з нагоди Евхаристичного Конґресу, який відбудеть ся в Монтреал, в Канаді, від 6. до 12. слідуючого місяця. В Америці буде Митрополит яких два місяці і в тім часі крім участи у згаданім Конґресі звідає Він канадийських Русинів, поблагословить гр. кат. руську Катедру в Филядельфії і угольний камінь під гр. кат. духовний семинар в Йорктавн, Вірдж., загостить в товаристві Преосьвященого Сотера до деяких наших церковних громад, побачить трохи Америку, тай приглянеть ся наочно так релиґійному як і суспільному житю-бутю руських поселенців за Океаном. Про Митрополита Шептицького можна читати дуже часто так в старокраєвих як і тутешних руських часописях всіляких відтінків і наші люде мають загально се імя на устах; для того, здаєть ся нам, не від річи воно буде, коли ми розкажемо шановним читачам „Свободи", якого-то Гостя маємо честь поміж собою витати. Зовсім природна річ, що отся наша статя не може бути докладна і вичерпуюча, раз тому, бо в Америці не маємо много матеріялів, на котрих підставі могло-б оперти ся наше писане, а по друге й тому, бо рамки „Свободи" булиб за малі, колиб ми хотіли все докладно і основно розповісти. Що тут пишемо, то пишемо лиш побіжно на підставі власних відомостей і тих інформацій, які ми засягнули від людей, що знають нашого Митрополита від молодечих Його літ. Отже до річи:

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ.

Митрополит Шептицький походить із старої руської шляхотської родини. Хоч родив ся Він і виріс посеред достатків, то однак сьвіт не мав для Него ніякої принади. Під впливом материнського мабуть вихованя виробив ся в Нім вже в ранній молодости великий нахил до релиґійного житя; Він полюбив цілою душею нашу сьв. Церкву і улюбленою Його мрією було стати монахом Чина сьв. Василія Великого. І вже яко студент заходив теперішний Митрополит дуже часто до монастиря ОО. Василіян, де брав участь в ріжних духовних вправах, вчив ся у монастирських бібліотеках про нашу Церкву і відзначав ся великою любовію і привязанєм до монахів. Зложивши іспит зрілости (матуру), пішов Він до війська і служив 1 рік при драґонах, а зараз по військовій службі хотів Він вступити до монастиря і посьвятити ся на службу Богу. Однак з огляду на Його молодечий, недосьвідчений вік, а може й задля инших причин, не згодились на се Його родичі. Йому казали вчити ся фільозофії. І сповняючи волю своїх родичів, наш Митрополит скінчив фільозофію, зробив докторат, а потім вступив до монастиря на власну руку. Та Його родичі знов спротивились; отже батько забрав Його з монастиря і казав записати ся Йому на права. Він і права скінчив, осягнув степень доктора прав і пішов вдруге до монастиря без відома родичів. Но і тим разом батько витягнув Його звідтам і в тій цїли, щоби вибити Йому з голови всяку думку про монастир, вислав Його в подорож по сьвіті.

Опускаючи монастир, просив наш Митрополит братчиків, щоби вони молили ся за Него, аби Бог допоміг Йому побороти всї перепони, які стояли на дорозі до здійсненя Його замірів. Тай вибрав ся Він нібито в дорогу по сьвіті, а властиво-ж поїхав до Київа і, пересиджуючи в тамошних монастирських бібліотеках, студіював Він свій улюблений предмет, себ-то східні Церкви. І не була се перша Його подорож до Росії, бо вже й передтим, коли наш Митрополит був студентом фільозофії і прав, їздив Він до Росії і Греції, приспорюючи собі всюди знаня про восточні Церкви, їх обряди, права і язики. Повернувши із заграниці, вступив Він до монастиря по раз третий, а батько, видячи, що якась непоборима сила жене його синка в монастирські мури, не опирав ся вже більше Його давно зродженому бажаню. І так теперішний Митрополит опинив ся на новіціяті в монастири в Добромили.

Новіціят є то час проби, який мусить перейти кождий монах, заки позволять йому зложити монаші обіти. Є се час дуже тяжкий і не один такий кандидат на монаха, побувши в новіціяті один або два місяці, втікає з монастиря і раз на все покидає гадку бути монахом, тому, бо бачить, що до монашого житя нема у него покликаня. Но теперішний Митрополит перебув при Божій помочи той час проби і через 2½ року свого новіціяту провадив Він незвичайно побожне і строге житє, відзначав ся скромностію, покорою і послушеньством, робив найзвичайнійші і найпростійші монастирські послуги та відносив ся з великою любовію і приязнію до братчиків, своїх товаришів. Треба ще згадати, що в тих часах перебрали були монахи-Єзуїти реформу Василіянських монастирів і в своїх реформаторських змаганях старались вони увести до Чина сьв. Василія Вел. неодні такі новости, які не конче були згідні з давною практикою сего Чина. Отже наш Митрополит, будучи ще на новіціяті, противив ся таким заводженим новостям, висказував отверто свої відмінні погляди і все старав ся о те, щоби східний характер монастирів був задержаний у цїлій своїй чистоті.

По новіціяті, розумієть ся, вже яко монах пішов Він на богословські студії. Ті науки скінчив в протягу 4 літ і здав докторат з богословія, а опісля вибрав ся Він разом з иншими монахами на місії по Галичині. В тодішних, хоч не так ще давних часах, були Василіянські місії в Галичині великою новостію, і наш Митрополит мусів не одно перетерпіти особливо із сторони сьвящеників твердих начал, які то сьвященики дивили ся на монахів кривим оком. Нераз лучало ся так, що як приїхав монах Шептицький до якоїсь парохії на місію, то парох не хотів навіть приняти Його до своєї хати і теперішний Митрополит голосив вправді духовні науки в церкві, но харчуватись мусів між селянами і спати на соломі на земли в сільских хатах... Но йдім дальше.

Но місіях, які наш Митрополит давав у многих місцевостях в Галичині, пішов Він на провідника новіціяту до монастиря в Добромили. Є се дуже важне становище в монастирськім житю, бо від провідника новіціяту зависить головно виховане молодого Чина. Таким провідником новиків був Він 5 літ і в протязї сего часу виховав Він цїлий ряд сьвітлих монахів. Звідси покликано Його на ігумена монастиря сьв. Онуфрея у Львові, а по трьох роках, коли опорожнила ся станиславівська Епископія, заіменовано Його Епископом сеї-ж епархії. Епископом в Станиславові був теперішний Митрополит короткий час, бо лише трошки більше як один рік, і за той час їздив Він по візитаціях, проповідав, давав реколекції в станиславівській катедрі, писав пастирські посланія до народу, словом докладав всїх старань, щоби піднести свою діецезію на таку вижину, на якій вона повинна стояти.

Но Боже Провидінє, котре провадило Його від молодости, призначило Його на найвисше достоїнство в нашій руській Церкві. Іменно, коли по смерти Митр. Ю. Куїловського осиротилась львівська Архіепархія, покликано Його

(Продовжене на сторонї 4-ій).

Боротьба за право.

По роману *К. Є. Францова*. — Переклав *Мих. Атаманюк.*

(Дальше)

— Він не встиг помолити ся за себе, так помолім ся ми за него, — сказав Тарас захриплим голосом серед глубокої тишини. Він проговорив „Отче наш“: всї за ним повторили.

— Тепер в дорогу!

Всї покинули кімнату і сїли на коний коло воріт.

— Як же-ж нам відвдячитись тобі? — сказав судія Косовинців.

— Не треба дякувати, — відповів Тарас.

Він прискорив коня і всї помчали з попівского двору. Відділ Дмитрика стояв готовий до від'їзду.

— У нас трох вбито — стрітив його Дмитрик. — Із жовнїрія убито чотирнацятьох, інакше не мож було.

— А ранених?

— Один.

— Їдемо. Убитих ми повинні полишити тут.

І вони поскакали бистрою їздою по широкій дорозї, та в скорі звернули на бік і щезли в зарослім узбічу. Через шість годин бистрої їзди вони добили ся до села Назури.

В пів години їзди від того села лежить „поле валахів“. Так називала ся пустинна місцевість, на якій і найбистрійше око не могло розібрати, де кінчаєсть ся тверда земля і начинають ся багна, покриті осокою і шуваром. Посеред болота находив ся островець, покритий буковим лїсом і злучений з твердою землею вузеньким переходом.

Туди Тарас і повів свою ватагу. Кращого сховку годї було видумати. Местник частенько опісля укривав свою ватагу на тїм острові, який до тепер зветь ся в народі „кріпостію Тараса“.

Люди з трудом перевели своїх коний на островець через густу зарісль — і тут могли спокійнїйше відітхнути по пережитих хвилях і по утомленій їздї. Та вони не скоро могли успокоїти ся. Скромний обід з'їли скоро, та проспати ся не були вони в станї. До того опанувало їх сумне чувство жалю: люди, що ніколи не проливали крови, аж тепер зрозуміли, яке страшне ремесло випало на їх долю. Другі знов не могли простити Тарасови смерти Стаха і питали себе:

— Що звязує нас з тим чоловіком, що через свою завзятість робить кривду Зулавчанам, а нас провадить до того, що ми із за куска хлїба важимо житем?

Розраджував їх своєю веселістю Король, який при кінци заграв на сопілці; всї пустили ся гуляти, щоби заглушити чорні думки про те, що ще мали вони зазнати тої ночи.

Тільки Тарас був спокійний і холоднокровний та давав прикази на слїдуючу ніч. Один Дмитрик зрозумів, що той спокій тілько поверховний, і знав, що гризе його душу. Тому, коли Тарас приклику в його, щоби дати йому поручення, він старав ся впевнити Тараса, що смерть тих людий в Косовинцях наступила не із за бездільного приказу.

— Наш плян потерпів невдачу тому, бо сторожа вистрілила до нас зараз, як лиш нас запримітила. Жовнїри сейчас вискочили і нам прийшло ся бити в темноті. Нам рішучо треба було відбити їх, щоби не дати спромоги добре узброїти ся тим, що ще були в середині. Та клену ся тобі, що ми запалили смолоскипа, як лиш було можливим. Нам вдало ся обяснити жовнїрам, що їх завзятість до нічого, і коли вони піддали ся, ніхто їм крихіточки злого не зробив.

— Гарно, досить, — перебив Тарас. — Десять чоловік більше, меньше, яке менї дїло до того.

Гірка усьмішка скривила його щоку. Він пішов дати розпорядження.

Коли стемніло ся, ватага рушила в дорогу. Осторожно провели кождий свого коня через зарісль перешийка а на твердій земли розділили ся на три відділи. Передним проводив сам Тарас, другим найчисленнїйшим „Сокіл“ а по заді їхав Дмитрик зі своїм відділом.

Коли вибили ся на битий гостинець, мусїли зберегти як найбільшу осторожність тим більше, бо можна було догадувати ся, що вісти з Косовинців не мало страху наженуть панам урядникам в містї.

Була темна, весняна ніч. Небо було покрите хмарами, воздух був теплий, аж душний. Відділ Дмитрика збив ся з дороги і довго пройшло часу, заким зійшли ся разом. По тім рішено їхати разом. Переїхали одно село як почули не далеко шум води. Була то бурхлива ріка Вільховиця. Та тут склала ся невдача; вони віднайшли одну-однїську вузесеньку кладку, що вела через ту ріку і не знали вони куди їм піти: в право, чи в ліво, щоби перейти в брід. В тім в далї блимнуло світло і Тарас поскакав з кількома людьми туди. В низенькій хатинї через відслонене вікно вони доглянули старика, який числив із своєю жінкою срібні риньскі.

— Гей дідусю! — крикнув Тарас і застукав у вікно.

Старик скочив зі страху і загасив скалки.

— Хто там? — крикнув він. — Хто не дає нам спати?

— Ми питаємо броду, не бій ся дїдусю. Тиж не спав, а числив риньскі. Як покажеш дорогу, то я дам тобі і ще одного риньского.

— На що тобі броду? Їдь долї рікою — а там міст; ти його сейчас побачиш, бо там гузари запалили сегодня вартові огні.

— Гузари! — скрикнув Тарас.

— Ти чого настрашив ся?... Простому розбійникови, розуміє ся небезпечно переїздити через той міст.

— Слухай! Я не простий розбійник і уважаю тебе за чесного чоловіка. Поможи менї. Я Тарас местник.

— Тарас! — скрикнув дідусь отвираючи вікно. За кілька хвиль він вискочив, хвилюючись із радости.

— Яке щастє, яка честь...

— Постій, — відповідай вперед, — чи на мості гузари?

— Так, трицять чоловіка, не вже-ж ти не знаєш сего? Сегодня рано приїхала цїла фіра поліцаїв, без слїдчого. Можеш собі представити страх урядників в Коломиї. Вони побачили, що ти взяв ся за роботу і рішили чекати на тебе, аж прийдеш в Коломию. Думають, що ти прийдеш туди пімстити ся на управителеви... Ах як тїшу ся, що я можу тобі все розказати... Адже-ж вони постановили тебе заскочити зі всїх сторін коло міста.

— А чому ж я їх нїгде не стрічав?

— Но так, — ха... ха... ха... тому, бо тут якраз одинока діра у їх стїнї. Вони впевнені, що через Вільховицю і чорт не перейде в [illegible]

— [illegible] пробуємо, — сказав Тарас в задумі.

Дідусь скоро зібрав ся, скочив на коня і всї вернули ся до ватаги. Тарас розказав в чім річ.

— Спробуємо перейти в брід — закінчив він.

Всї згодили ся.

Незабаром були вони вже на другім березї Вільховиці.

— Спасибі, — сказав Тарас, — і ось тобі приобіцяний риньский.

Дідусь образив ся.

— Не ображуй мене, — сказав він. — Хибаж ти не местник за нас всїх? Я нічого не візьму і зістану ся з тобою, щоби провадити вас в місто і назад. Тепер темно і ви самі не знайдете потім броду.

Вони сїли в двох з Тарасом на однім коники і поїхали на чолї ватаги. Дорога була досить самітна. Тілько за чверть години вони стрітили кілька мужиків, що повертали ся з міста з торгу. Від них довідали ся, що вислано з міста жовнїрів, щоби з гузарами разом бороли ся з местником, та що в містї остало ся всього кілька вояків коло касарень і тюрми.

Василь Соклевич показав дорогу до дому Ванди Антоневич. Дім був одноповерховий, обведений дротяною огорожою і стояв по середині саду. Від него до міста було не повний кільометер дороги.

Коли Тарас під'їздив до него, вибив міский годинник першу годину по півночи. Потім рознесли ся сиґнали свиставок.

— Погано, — крикнули всї, — вертаймо ся.

— Вперед... той драб там... Дивіть ся!...

У вікнах дому було погашене сьвітло. Коли вони під'їхали до брами, дзенькнув ключ в замку, бо як раз хтось його зачиняв її.

Кількох з ватаги почали розбивати замок а инші продирали дротяну решітку. Із хати вийшов пан з кількома слугами, що несли запалені смолоскипи. Се був Богдан, батько Ванди.

— Добрий вечер, панове, — сказав він, — скажіть, що вам треба, і я отворю вам сам.

— Драбуга в твоїм домі! — крикнув йому Тарас.

— Так... Я отворю тобі двері, та обіцяй, що ти не зробиш нїчого злого нікому з нас і не будеш судити його на наших очах.

— Обіцяю. Відчиняй!

Богдан відчинив браму. Юлько і Дмитрик з ватаги остали ся коло брами, а Тарас з дванацятьма товаришами пішов в двір.

— Де управитель? — спитав Тарас Богдана.

— На першім поверсї. Він впав без памяти, коли я йому сказав, що його приневолений я кидати, спасаючи других. Він, певно залізе в який кут, щоби схоронити ся.

На сходах ожидали Тараса Ванда з матірю. Вони дрожали, плакали, хватали його за коліна і молили пощадити управителя.

— Я не можу бачити такого страховища — кричала Ванда і рвала волосє на голові.

Тарас з трудом вирвав ся від них, і приказав нікого не випускати з двора. Сам пішов з Омельком, Савкою і Василем на гору.

Зі смолоскипом в руках почали вони перешукувати комнати. Та всї були пусті. Остала ся не оглядана тілько столова. Всї двері були заперті на ключ. Тарас приказав коло одних дверий стати на сторожі а другі розбити. Там стояв накритий стіл, а вшклянках не допите вино.

— Ось він, — крикнув радісно Василь, — ось він, драбуга. Вилїзай лиш!...

Коло печи в скрини з дровами лежав чоловік. Кругом скрині були порозкидувані поліна дров. Василь копнув скриню ногою, та чоловік так кріпко лежав там, що не випав.

— То не Ґаїк! — сказав Тарас, коли Василь і Савка почали витягати силою чоловіка із паки.

Перед ними став на ноги Базаньский.

— Хто ви? — спитав Тарас.

— Я гість... пожалїй... — залепетав Базаньский.

— Де управитель?

— Він утїк. Підчас твоєї балачки зі стариком він утїк.

Тарас гнївно тупнув ногою.

— Пожалїй... я все роскажу тобі. Ми всї сиділи за столом, і цїлком не ожидали тебе... Місто окружене жовнїрами, а довкруги дому стояли слуги... Втім почули ся сиґнали... Управитель так настрашив ся, що не міг рухнути ся з місця, ми заледви змогли знести його по сходам... Жінка і дочка рішили обманути тебе і дати спромогу скрити ся управителеви... Мене вони так само намовляли, та я не схотїв. — Тарас, чесний местник, — сказав я, — він благородний чоловік...

— Приведїть тутешних панів, — звернув ся Тарас до сторожів.

— Атамане, — відповіли вони в заклопотаню, вони всї утїкли.

І вони розказали, як ті підлї змії їх одурили. Старенька зімліла а молода почала просити, щоби її винести на лавочку в садку. Потім почала вона кричати: „Води... води!...“

— Но... воних женщини. І ми їх послухали. Коли ми вернули ся з водою то по них і слїд пропав. Ми кинули ся тодї в сад, та там в темноті не знайшли їх — закінчили вони і почуваючи ся до вини жалїсно глядїли на Тараса.

— Нам лишаєсть тілько запалити сей дім, який давав приют от тому драбузї, — сказав він. —

— Запаліть його зі всїх сторін з долу до гори. Та... кому дороге житє, хай не рушить маєтку.

Всї з жомом кинули ся в дім розмахуючи ся смолоскипами.

— А що з тим зробити? — спитав Василь, що тримав Базаньского за ковнїр. — О то зволоч, то обманець. Він висватав ту бабу за того драбугу.

— Так, — відповів Базаньский, — та колиб ти знав, якою злою буде вона у него, то ти ще мені подякував.

Тарас усьміхнув ся.

— Він шляхтич, — сказав Василь, — тепер у него нічого не лишило ся, та він сам розказував, як він гарненько обдирав мужиків, коли він ще мав села.

— Нї, нї, — застогнав Базаньский. — Кому не хочеть ся випити вина?! А даром ніхто не угощає, кождому хочеть ся послухати казки... — Мій отець був шевцем, а я сам...

Він посумнів і замовчав.

— Хтож ти був?

— Я?... Артист...

— Який-же артист?

Базаньский повів рукою по щоцї і горлї і значучо всьміхав ся.

— Різав горло?

— Нї, я голив... Бог бачив, я був простим голярем.

Тарас приказував відпустити його.

Люди вернули ся із двора і сказали, що запалили його з середини.

— Ми знайдемо драбугу і в містї! — крикнув Тарас.

Він ще не встиг договорити, як задзвонили з дзвіниці на трівогу. Із дому ще не було видно полумінї.

— Тревога! Вони довідали ся, що ми тут. Та ми не відступимо. Мешканцї не страшні, а з горсткою білих „кабатів“ ми справимо ся. До касарень! Драбуга напевно там сховав ся. Чи хочете їхати?

— Славно! — роздало ся йому у відповідь.

— В перед!

Їздцї пігнали в місто. На трівогу дзвонили все сильнїйше і сильнїйше. Міщани кричали: „Огонь! горимо!“ а инші: „Ратуйтесь! Местник тут!“ — Темнота залилась кровавим сьвітлом від великої пожежі. Із вікон дому Ванди висмикувались червоні язики огню. По улицях бігали в переполоху напів одїті люди і кричали в розпуці: „Местник! Местник прийшов!“

— Славно!... — розліг ся крик їздців. Вони мчали на площу. Хто невспів уступити їм з дороги, сего безмилосердно топтали конї.

Касарні були осьвічені, жовнїри стояли перед ними готові до стріляня. Їздцї неслись вперед поміж товпу, котра з криком розступалась. „Стріляй“ — роздавалась команда. Грянули вистріли і Омелько повалив ся з коня, а другий з ватаги захитав ся на кони. Ватага кинулась в тій хвили на жовнїрів і за кілька хвиль жовнїри були подужані і поубивані до одного. Десять їздців остало при брамі касарні, а прочі з Тарасом пішли в касарню, щоби пошукати управителя. На сходах стрінув їх бурмістер і парох. Вони упали перед Тарасом на колїна.

— Пощади, — благали вони, — управителя тут нема.

— А де-ж він?

— Не знаємо.

— Забожіть ся!

Старики забожились.

— Все те даремне! — крикнув Тарас. — Зараз прийдуть гузари і нам ніколи вже тепер шукати управителя.

Відділ Тараса впорядкував ся і помчав назад по тій дорозї, якою прибув у місто.

V.

На другий день повернули жовнїри в місто, але тут ще довго царив переполох і дика розпука. Сьміливий, зухвалий напад Тараса доказав що „местник“ спосібний на все найстрашнїйше. Се відчували пани, що зібрали ся другого дня в окружного начальника. Успокоюючі запевнення офіцирів, були даремні. На дивлячись на охорону, Тарас зміг непомітно закрастись в місто і так само непомітно утечи та скритись. Про численність Тарасової ватаги, ходили казочні слухи. Страшний рокіт і крики, з якими неслись вони по містї і скора розправа з жовнїрами, казали догадуватись, що відділ Тараса був дуже численний. Базаньский запевняв усїх, що з Тарасом було тисяч люда.

Коли все пани сиділи в окружного начальника, зі сторони торговиці рознеслись крики. Всї кинулись до вікна; думали, що се знов напад Тараса. Серед товпи появив ся простий віз, а на нему сидів не хто инший, а слїдчий Капроньский, котрого всї уважали за погибшого. Він усьміхаючись відповідав на привіти товпи; впрочім він помахував рукою, а до своєї шапки на голові й недоторкував ся.

Він не зняв своєї шапки і в канцелярії окружного начальника.

— Простїть панове, — сказав він увійшовши там, — я не знімаю шапки, щоби не дратувати заших нервів — у мене на голові рана.

— Рана! — скрикнув міский лїкар, підскочив до Капроньского і одним миґом зняв з него шапку.

— Що се значить?! — скрикнув окружний начальник, побачивши цїлком обстрижену його голову.

— Се кара, котру Гуцули уважають за найбільше збезчещенє, — пояснив один офіцир.

— Оповідайте скорше, пане Капроньский, що було з вами, — почулось з усїх сторін.

Капроньский уклонив ся всїм низенько і почав:

— Тарас пустив мене тілько на се, щоби показати вам, як він поступить з кождим урядником, котрий буде йти проти него. З першу він хотїв мене повісити, але коли я єму сказав, що за мою кров будуть відповідати його жінка і дїти, він занехав свою погрозу.

— Але-ж се було протизаконно з вашої сторони — перебив його окружний начальник.

Капроньский предвиджував сю замітку. Він умисно так говорив, щоби начальство було в сей спосіб повідомлене про його погрозу.

— Я був примушений обставинами, — відповів він.

Між зібраними поніс ся шепіт одобреня.

— А кілько в него людий? — запитав офіцир від гузарів.

— Буде до тисячки, — відповів слїдчий.

— Ось як! Значить говорять правду, — перешептувались офіцири.

Капроньский оповідав дальше:

— Він просив мене, переказати вам отсе: по перше домагаєсть ся він усуненя війска із Заболотова і з Зулавців, не стягати більше війска і застановити всякі переслїдуваня против него.

— Які претенсії! — скрикнули всї.

— По друге, в протягу 24-ох годин повинні ви доставити управителя до броду на Пруті і передати його людям Тараса. Про друге, котрих він схоче судити, він в свій час споністить.

— А коли я сего не зроблю? — сказав роздратований окружний начальник.

— Даруйте, — відповів на се Капроньский, — я мушу говорити про страшні річи, ось власні слова Тараса: „Я спалю і ограблю місто. Всїх урядників і судіїв вивішаю, а пана окружного начальника повішу найвисше від усїх“.

(Дальше буде).

З віча
в McKeesport, Pa.

В McKeesport, Pa. відбуло ся дня 14. авґуста віче в справі послідних подій на львівськім університеті. На сім вічу були численно присутні не тільки Русини з McKeesport, але і з сусідних плейзів. Загостили сюди також Вп. оо. Стефанович, Ротко і Данилович.

По вечірни і по відсьпіваню панахиди за упокій душі блаженої памяти Адама Коцка, зібрали ся вічевики в церковній гали.

Місцевий сьвященик о. С. Ващишин привитав зібраних щирим-теплим словом та до веденя зборів запросив на предсїдателя о. Ротка, на заступника д. Д. Сову, а на секретарів пп. М. Ґрацоня і Д. Хоцінського.

Президія заняла свої місця, а предсїдатель подякувавши за довіре, отворив короткою промовою віче, зазначив вагу його і просив всїх присутних до щирого заінтересованя справами тогож.

Яко перший референт забрав голос о. Данилович. В цілогодинній своїй промові, переходячи найголовнїйші події з нашої бувальщини, змалював він вірно незавидну нашу долю, зазначуючи на кождім кроцї, що не тільки Москалї і Ляхи нашій біді виноваті, але і ми самі причиняли ся тай причиняємо ся і досї до власного безталаня.

Головно хруні-ренеґати, то наша гниль; коб з ними упоратись, то легко доборемо ся лучшої долї. Ту, згаданий референт наводив нелюдські діла московських царів-катів тай їх посіпаків, щоби зазначити, як підлі ті людцї, що таких кровопійців убожають, їм вислугують ся тай в катівські їх руки свій рідний нарід запродують. (Грімке: ,,Ганьба їм!) Опісля згадав референт про школи і степень просьвіти нашого народу та про нашу байдужність і застій в тім напрямі; заохочував дальше усильно, щоб народ наш охотнїйше брав ся за науку, заводив школи неграмотних, читальнї і т. п., а братям в старім краю, котрі не жалують і крови в борбі за свої права і школи поміг бодай ,,центом'' і щирою заохотою до витревалости.

Другий з ряду промовляв п. М. Багрій. В своїй горячій промові виступав він головно проти рідних Юдів-зрадників та против нечесних проводирів. ,,Ті всьому лиху винні; ті нас туманять, ті наш нарід запропащують! Нам треба конче просьвіти і науки а тодї певно двигнемо ся з бедонньої пропасти!'' Ту подав референт слїдуючі резолюції:

1. Зібрані на вічу на дни 14-го серпня 1910 в McKeesport, Pa. і з окололиць висказують недовіре і погорду австрійському правительству за несправедливе поведенє його супроти українського народу в усїх його справах а спеціяльно в уківерситетській справі.

2. Висказують нагану галицькому намістникови Бобринському за сторонничість супроти українського народу і домагають ся його уступленя.

3. Висказують своє обурене вшехпольській молодїжи за оружний напад на українську молодїж на університетї дня 1-го липня с. р.

4. Домагають ся від австрійського правительства, щоби без проволоки основало самостійний український університет у Львові.

5. Віче взиває австрійське правительство, щоби поділило Галичину на дві части: українську і польську.

6. Віче взиває австрійське правительство, щоби розслїдило хто убив пок. Коцка і убійника покарано.

7. Віче висказує погорду польським соціялїстам за фальшиве товковане соціялїзму і узнає їх гнобителями руського народу як першого ліпшого польського шляхтича.

8. Висказують українському парляментарному Клюбови повне признанє за єго дотеперішнї заходи в справі українського університету у Львові.

9. Взивають австрійське правительство, щоби всї московські товариства, котрі істнують в Галичинї і на Буковинї розвязало і жадного московського сторонництва не узнавало, позаяк товариства такі суть шкідливі так державі і народови замешкалому в тих краях.

10. Осьвідчують, що на случай відкиненя конечного жаданя русько-українського університету стане істнованє руського народа в Галичинї прямо неможливе, що довести може до поважних заворушень а за що спаде відвічальність на рішаючі чинники держави.

Повисші резолюції віче приняло і поручило заслати в старий край намісництву. Почім залунало: ,,Не пора, не пора''.

Опісля промовляв о. Стефанович, а предложивши вічевикам проєкт з'орґанізованя селян в Галичинї в ,,Господарський Союз'' просив вічевиків о сколектованє жертв та уряджене субскрипції на ту ціль, що й зараз переведено і готівкою зібано $45.35, а 22 люда підписало ся на зложенє до кінця сего року квоти $160.00. Цілу сю квоту $205.35 віддано до дальшого заряду дотичному комітетови в Пітсбурґу.

Вконець принято єще на вічу два слїдуючі внески:

1. Внести просьбу на сегорічній Конвенції Р. Н. Союза о підпору проєкту о. Стефановича якою квотою з народного фонду.

2. Внести просьбу на сегорічній Конвенції Р. Н. Союза, щоби ся орґанізація подбала і щиро заняла ся в власнім зарядї не тільки матеріяльною помочію своїх членів, але також їх, а головно дїтий наших в Америці (Молодечого Союза) моральними і просьвітними потребами.

На закінченє віча промовляли єще кілька слів подяки впере предсїдатель віча о. Ротко, а опісля о. Ващишин, по чім вічевики з піснею ,,Ще не вмерла Україна'' розійшлись домів.

Повисше справозданє чисто урядове, а від себе додам сих кілька слів:

Признати і зазначити треба, що не легко подибати другий ,,McKeesport'' в Америці. Ся маленька руська громада завстидає може і неодну найбільшу. Не пустими словами, а реальними фактами доказала ся місцевість правдивий патріотизм та сьвідомости і переняти ся ідеями народними.

Слава Вам, McKeesport-чане!!

Учасник.

Під розвагу а наприкінци проект.

Як тільки зачав сотками і тисячами переселюватись наш русько-український народ на американську землю, так сейчас зачали ся його змаганя дійти до тої мети, щоб здобути собі культурну і політичну самостійність та стати одноцїльним орґанізмом, в якім загал народу має орудувати всїми своїми справами на свою користь.

Отсе тая задача русько-українського народа в Америцї, що взиває весь загал до участи в справах суспільних. Нарід в нинїшних часах вже сьвідомійший своїх цїлий і може стати паном в своїй хатї — але коли?...

Відповідь справдї трохи трудна, але крайна пора застановити ся над нью і спитати ся попереду сьвідомих проводирів і орґанізаторів нашого русько-укр. народа в Америцї а відтак цілу нашу суспільність: чи виконуємо ми як слід наші задачі?

Я знаю, що не один добродій подумає собі: та чомуж би ні! Мало єще політикуємо!... — Та справдї, що тикає ся політики то і я з тим годжу ся, бо дякувати Богу діждалисьмо ся вже часів, що читати маємо що, так що аж сам чоловік не знає, яку газету до рук має взяти; а політика майже що хата, при чарках і пайнтах „патріот на патріотї їде", а часами з патріотизму аж собі голови порозбивають. І чиж ми не патріоти?... Дуже той помилиби ся, хто думав інакше. Возьмім хотяйби і таке, що єсли на якім плейзі знайде ся горстка наших русинів, то сейчас зачинають від разу будувати аж три церкви: руску Гр. Кат., Царославну, і независиму Презбитеріяньску; відтак заснують з 18 братств, чи там Товариств, а кожде числить від 8 до 10 членів, одні укладають як найострійші параґрафи против других, балї ніби то з патріотизму що тижня... І чиж ми не патріоти?...

А позатим що?...

Тепер вернім ся до точки суспільно-народної та спитаймо, які ми положили підвалини будучности на поли економічнім для свого народу?... і в загалї, як ми задивляємо ся на піднесенє інтересів економічних нашого народу.

Сейчас насуває ся нам перед очи „Руський Емиграційний Дім в Америці" (Ruthenian Emigrant Home of America). Не знаю, чи знайдеть ся такій між нами, котрому би не були відомі ті ріжні старання, Віча, та обширні статї в сїй справі поміщувані свого часу в „Свободі". Дальше пригадують ся „шери" Народного Дому, ба навіть і комітет при помочи котрого малисьмо дійти до висшого розвою на поли економічнім, і зрівнати ся з другими цивілізованими народами.

Але то все лишило ся тільки на папери, а на ділї як не було нічого, так і до днесь дня нема! — Кілько то вже раз було, ба і до днесь дня нічо не змінило ся з ріжних нарікань, прикростий, зажалень зі сторони наших галицьких і угорських Русинів, котрі їдучи для зарібку до Америки попадають і всякі несовісні сїти: їх загортають в свої руки ріжні польські „Siostrzyczki i Księża", котрі заганяють наш нарід до ріжних косьцюлків і каплічок, де нашого Русина примусово сповідають, (за що, розуміє ся мусить заплатити на косьцюл або на каплічке), та при тій нагоді кождому нашому русинови подають картки з адресами до Дому sw. Jozefa або до Русского Ем. Дому. Збаламучені наші руські еміґранти ще з тамтого боку океану, скоро лиш вийдуть тут з бовта і зроблять перший крок на американьскій земли, так сейчас обскакують їх знова такі самі „приятелї", ба ще гірші, навіть як були на тамтій сторонї, і сейчас, вже без труду, бо орєнтують ся і після тих карток і пацьорків, які дістали еміґранти єще на тамтім боцї води загортають наших Галицьких і Угорських Русинів немов овець до „Дому Sw. Józefa" подаючи їх за поляків. Тут сейчас мусить ся записати, де він їде, а за то, що покажуть куди має йти або яку стріт-кару брати, кождий мусить заплатити знов на Kosciól по 75 цнт., так, що заки той чоловік або дївчина дістане ся до свого знакомого або родини, то так їх обголять, що зістанеть ся лиш з тїлом і душею; а за сї наші гроші закладають собі вороги ріжні інституції, ріжні Бурси, та посилають до старого краю на ріжні фонди та будують „польскен од моржа до моржа". Бо Русин як в краю їх підпомагав, так само і на вільній земли нераз і несьвідомо їх підпомагає.

З другого боку побачили чорносотенції з цароставної ліґи, що на наших мужиках добрий інтерес, і що єго можна буде в дуже легкий спосіб накрутити так як їм до вподоби, і сейчас взялись до дїла. І тому вже два роки минуло, як при помочи бородатих азіятів зістав заснований „Русский Емиграціонный Домъ" в Ню Йорку на 14-ій улици, в котрім на першім поверсї мають уладжену капличку, над котрою є напис: „Русская Греко Кафтолическая Церковъ" (от дивіть які собі хитрі з біса, греко кафтолическая — і хтоби думав що они справді є ті вірять?) а в поверсї дому мешкає батюшка, котрий є цїлим покровителем; в бейзменті допрева є урядження „Русскій Емиграцыонный Домъ".

Тепер заходить питанє для кого батюшки той „Русскій Ем. Домъ" заснували? Будете гадати, що може для тих москалів, котрі приїзджають зі самої Москви? — Та де там! Бачите, як там все штучно і вдатно уряджене, немов та лапка, котру наставляєсь на миш; а щоби миш скорше могла впасти, то привязуєсь легонький „шпек", або кавальчик солонини, „греко кафт. церков" — Так само і в Джерзи Сіти для доморослих „горлицьких москалів, котрі відрекли ся свого обряду, своєї рідної мови і пішли за рабів на службу кнутославію, дали батюшки на церкви напись: „Русская греко - кафтолическая церковь". Бачите, які хитрі і чим они заслонюють людям очи. Найдо вони зможуть тую напись а напишуть справді се чим вони є, то тогди зобачать, кого будуть мати в тій церкві. Але вертаймо до річи. Отже я висше поставив питанє, для кого они заложили той „Русской Емигр. Домъ?" На відповідь довго надумуватись не треба, бо і власні очи бачать, що коли чоловік тільки надійде коло того їх „Русскаго Дому", а загляне троха близше до середини, то побачить там самих наших Українців з Галичини; правда, часами заблукає там якийсь і москаль, але переважно є там лише наш нарід з Галичини. Бо і хитро вони дістають наш нарід. Тримають собі всю службу з Галичини, котра, розуміє ся, говорить по українськи. Як тільки приїде корабель і як випустять еміґрантів з Ellis Island, то вони сейчас посилають одного чи там двох в уніформових шапках до South Ferry, де еміґранти висїдають з бовта. Стають собі ті уніформовані в шапки репрезентанти „Русского Емигр. Дому" і сейчас, чіпають всякого запитам: ти Русин? — „Я Русин", — „Орайт, стань си тут на боцї". Другий сейчас притримує, і так назбирають спору жменю наших галицьких бідаків і гайда з ними до „Русскаво Дому". Розуміє ся, що люди не знають, до якого то „Русскаво Дому" їх ведуть бо і звідки вони можуть знати? Наш сваток вже радий, що при висїданю з бовта до него хтось заговорив єго рідною мовою, то і радо йде за ним. Приходять, тут мова знов та сама, рідна, отже наші Українцї суть певні, що вони є між своїми. Сейчас показують еміґрантам на горі тую капличку, про котру я висше був згадав, і знов кождий сьвіжо-прибувший там дуже радо йде, щоб подякувати Богу, що перепровадив його на сей бік моря, та поміг відразу подибати якусь Руску Церков. — Розуміє ся, при тій способности не брак і ріжних „офір". О скілько менї відомо платять наші Руські еміґранти крім ріжних „офір" ше осібну жертву на якусь „Русскую Церковъ", на що наш нарід також дуже радо дасть.

Тепер отже думаю, що кождий зрозумівши мною наведені факти, буде міг легко відповісти для кого засновано „Русской Емигр. Домъ". — Тільки для нас, для нас Українців, для наших галицьких бідаків; бо єсли-би батюшки заснували „Домъ" для себе самих, то є для Москалів з Росії, то пощо би вони тримали цїлий персонал і урядників з Галичини, котрі незнають анї слова по московски?

Але йдім дальше. Я представив Вам тільки одну ворожу нам інституцію, котра нищить наш розвій не тільки економічний але і політичний. Ми маємо ще одну подібну а котру я згадав на початку, та котра так само за наші гроші будує „Польске od morza do morza", та поступає майже тими самими слїдами що і перша (розумій Dom Sw. Józefa).

F136

Так тепер застановім ся, Вп. читачі, над тим всїм, і витягнїм з того деякі консеквенції. Отже на першім місци возьмім під розвагу хотяйби і се, кілько наші Українські еміґранти (розуміє ся тільки з Галичини) зіставляють гроша в подібних ворожих нам інституціях. Після статистики на Ellis Island можна легко винайти, що наших руських Еміґрантів, тілько зі самої Галичини приїзджає що найменьше до 300 душ кождого місяця; всї вони переходять через руки висше наведених Еміґраційних Домів.

Порахуймо, що такий наш Русин еміґрант, зіставляє в такім Домі офір на ріжні „сьвяті інстанції" і за се, що його запровадять і покажуть котру стріт-кару взяти, то найдемо, що наші національні вороги мають що найменьше приходу через місяць на наших Укр. Ем. 300x75=225 долярів, що робить річно що найменьше 3600x75=2,700 долярів. Через два роки будуть мати приходу 5,400 долярів і т. д. Бачите отже кілько то нашого гроша йде в чужі руки, і то єще в такі руки, котрі за ті наші гроші друкують проти нас, нашої віри, нашої народности ріжні пашквілї, щоби наш нарід знищити з лиця землї; закладають по ріжних плейзах цароставні парохії, оплачують батюшків, посилають до краю на ріжні bojówki і т. д. На се все йдуть наші гроші. Ну і щож ви на се проводирі цїлої нашої Укр. суспільности?! Як Ви на се задивляєте ся? Уважайте, що як так будемо і дальше провадити господарку як до днесь, то і слїду по нас не стане, а наші поколїня будуть тяжко нас проклинати: бо будуть мусїли піти за рабів і невільників до других, ворожих нам народів! Тая ваша доморосла і завзята теперішна „політика", котрої маємо аж по уха, а стремляча виключно до здобутя особистих гонорів, нічого не принесе, хиба нас тільки знищить. Ми будемо дїлити ся на ріжні „партії", як дотепер між нами є, що то дійде в недовзї до того що навіть в однім Товаристві буде чотири партії! Апатія і роздори які опанували тепер цїлу нашу Укр. суспільність далї є неможливі! Ми повинні подати собі руки, як братя і взятись разом до народної працї всї як оден! А маємо перед собою таке широке поле — так заросле будяками, що аж ся просить щоби закасати рукави і обчистити його, щоби пшеничка могла свобідно розростатись; а будьмо певні, що жнив на вичищеній ниві можемо діждати ся в як найкоротшім часї. Тож до працї панове патріоти; без огляду і ріжниці становиска, чи то майнер, бізнесман, сьвященик,— ми всї однакові, ми всї повиннісьмо працювати для добра нашого народу, та стреміти до одної мети! Як раз тепер є час, час тому, бо незадовго — лишень пару тижнів, дїлить нас — головна Конвенція Р. Н. С. де зїде ся много людей і представителїв ріжних Братств, Товариств, що будуть рішати ріжні важні справи, в користь цїлого нашого загалу. А що на Конвенції ріжні проєкти часто родять ся доперва аж на місци, та ріжні диспути над ними забирають много часу, тому я уважаю за відповідне перед Конвенцією подати від себе от хотяйби отсей

ПРОЄКТ:

Як бачилисьте в горі пекучою у нас є справа „Емиграційного Дому", якого ми ще до днесь не маємо, бачилисьте які шкоди наносимо ми самі собі, що не стараємо ся о нього. Отже по моїй думцї є найвідповіднїйше, що би таку важну справу порішили делеґати на Конвенції Р. Н. С. і постарались як слїд привести її до житя. Ми днесь маємо в Р. Н. С. близько 15,000 членів, котрі платять точно свій розмет. Розкиньмо, не на 15 тисяч, але возьмім тільки на 14,200 членів, що місяця по 5 центів, крім розмету, спеціяльно призначених на удержанє „Емиґраційного Дому", то зробить місячно 710 долярів, а річно 4,260 долярів. „Громада по нитцї і бідному сорочка" — тих 5 центів, як з ними так і без них. Нераз наш сваток як заграє „патріота", то піде йому від разу з 2 дол., а тут на рік припаде на кождого поодинокого члена платити лишень 60 центів. Бачите, яка маленька сума? Тепер возьмім і причислїм ті гроші, що наші руські еміґранти зіставляють по других еміґраційних Домах, що зробить загальну суму кругло около 6960 долярів річно. і ми можемо сьміло приступити до заложеня свого власного Дому. А тогди „В своїй хатї своя правда"... Даючи се під розвагу цїлому загалови, маю надію, що мої слова не підуть мимо, але знайдуть яке таке заінтересованє а може і осягнуть свою цїль.

Стефан Миляновић.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson St.,
Published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSZYN, Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешканя:
326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ, editor,
184 Hudson St.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW, manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order то є карточку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офисі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телєфон 7074 Spring.

По крівавих подіях.

Спершу, як до вязниці запроторено за вшехпольський морд А. Коцка аж 127-ох наших студентів, мусіли вони терпіти чимало горя. Увязнені студенти спали не то що в неможливім воздусі і з блощицями, але й не на постелях, лише в стухлій мерві на землі. Перших чотири дни терпіли примусовий голод; були такі, що 3 або 4 дни зовсім нічо не їли. Але до 4 (що за поспіх!) днів переважну частину випустили, а лишило ся двайцять кілька.

Опісля слідчий судія п. Рибіцкий що трохи випустив, то знова добирав нових на їх місце так, що континґент все виносив около 25. Сим лишеним на довший час в слідчім арешті живеть ся вже трохи лучше як усім арештованим. Тепер вже їх трохи ліпше порозміщувано по келіях, дістають лучший харч і книжки. Харч дістають з тюремної кантини за окремою заплатою.

Гроші на харч складає комітет із складок на „жертви для жертв". На кождого складаєть ся денно 2 корони так, що на всіх около 50 кор., а що сидять вже більше як місяць, то всіх гроший видано для них на харч до 1.500 кор. і „жертви для жертв" вже на вичерпаню. Мимо того, що харч, так сказати, ліпший, арештовані дуже часто хорують на жолудок. Просили, щоби їм позволено варити собі чай, але годї добити ся призволу на сей — не люксус, але лік на жолудок. Хорують тому, що дістають переважно зимні страви (вудженину), а не мають до такого харчу відповідного руху, (мають два проходи денно по т. зв. „арештантськім спацері"). Книжки дістають за посередництвом слідчого судії рад. Рибіцкого; так само і кореспонденцію.

Відвідини арештованих відбувають ся що неділї від 10. год. рано до полудня. Тоді приходять батьки і свояки до канцелярії рад. Рибіцкого і подають йому, кого з арештованих хотять бачити. Звичайно зголошують ся до всіх. Рад. Рабіцкий списує імена сих арештованих, дає спис дозорцям і вони приводять по трьох „злочинців" до окремої салї в партері, де вже жде їх публика. Видно батьків, котрі вижидають синів зі споком, дальше засумовані мами і сестри і т. д. Приходять старі і молоді, а навіть маленькі братя або сестри, щоб побачити старших братів, які сидять за український уніврситет. При урядовій асистенції п. Рибіцкого, протоколянта і трьох дозорців відбуваєть ся привитанє з арештованими. Навіть коли цілують ся, дозорці мірять їх строгим зором, чи нема в сих поцілуях чого підозрілого. Розмові прислухуєть ся пильно рад. Рабіцкий та взиває голосно говорити, „бо тут є такі, що і мене — каже — контролюють". Хто приніс які книжки, мусить наперед зложити їх слідчому судії. Що найбільше можна арештентам дати який дарунок до з'їдженя. Відвідини тревають кілька мінут, за які кождий знакомий рад би бодай привитати ся з арештантами. „Ну, панове, пращайте ся", розлягаєть ся голос слідчого судії а відтак до дозорців: Proszę wyprowadzić tych panów, a sprowadzić trzech dalszych". При відході роздає арештованим листи.

Декількох з арештованих нездужає тепер на жолудок, декількох сильно змарніло, але більшість добре тримаєть ся, а деякі приходять на відвідини веселі, повні гумору. Найбільше клопоту має управа тюрми зі студентом, котрий під впливом тюремної скуки почув в собі співацький хист а навіть покликанє на диріґента. А має такий орґанізаційний дар, що орґанізує хор через найгрубші мури. Тюремна управа грозить репресіями, удаєть ся до рад. Рибіцкого. Рад. Рибіцкий теж йому грозить, але „виновник" не обіцює поправи, — бо як каже — без сьпіву не може жити, а кар не боїть ся, най йому заложить і кайдани на руки та дасть до темниці, він каже, вже „хоче закушати всего арештантського добра". Сей інцидент менше серіозний бо остаточно спів не є такий злочин а належить лише до тюремних епізодів, що підбадьорюють духа арештантів.

(За „Ділом".)

МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ.

(Продовженє з 1 ої сторони).

в 35 тім році житя на митрополичий Престол, на Архикнязя нашої Церкви. Яко Митрополит поклав Він вже й до тепер великі заслуги для нашої Церкви і народа. Вичисляти тут всї ті заслуги, розумієть ся, годі, і ми згадаємо лиш про деякі важнійші. І так: Митрополит зреформував цілковито гр. кат. духовний семинар у Львові. Він оснував, чи властиво увів в житє в Галичині давний монаший чин Студитів. Він заложив церковно-суспільну часопись „Ниву". Він працює над тим, аби східні славянські Церкви, які стоять в роздорі, повернули до єдности з одною вселенською Церквою і бере діяльну участь в конґресах, скликуваних на сю ціль до Велеграду, в Моравії. Він орґанізував і провадив руське паломництво до Сьвятої Землї. Він оснував руський музей старинностей, в котрім переховують ся такі річи, як старинні образи, церковні книги, іконостаси, рукописи і т. п. Він стараєть ся о се, щоби сьвященики були високо образовані і висилає богословів на студії поза границї Галичини. Він оснував „Лічницю", в котрій бідні міста Львова і околиці находять безплатну лікарську поміч. Він підпирає щедрою рукою наші товариства, особливо ті, що мають на цїли вихованє молодїжи. Він вибудовав дяківську Бурсу, з котрої виходять образовані церковні півці. Він навідувавсь до Русинів в Боснї і Герцеґовині і постарав ся о те, що босанські заточенцї мають своїх сьвящеників. А так само Йому все лежала на серци судьба нашої Церкви за морем; лише Він, а ніхто инший, виборов американське Епископство, а коли звісна Булля побачила сьвітло дня, то разом з Преосьвященним Сотером доложив Він всїх змагань, щоби та Булля осталась лише на папери...

І в політичнім житю Русинів бере Митрополит живу участь. Титулом свого високого становища є Він віцемаршалком галицького Сойму і членом австрійської Палати Панів і в тих законодатних тїлах підпирає Він все, о скільки лиш може, справи Русинів. Так приміром, коли кілька років тому назад, руські посли до Сойму за-для непримиримости польської більшости зробили сецесію, або по нашому сказавши, застрайкували і на соймові засїданя не ходили, то до сеї сецесії прилучив ся також і Митрополит. Хоч Поляки за се Його зненавиділи і накидались на Него лайкою по ґазетах, та Він однак з сего нічого собі не робив. А недавно тому, бо лиш два місяці назад, промовляв Митрополит горячо в справі кривд руського народа в Палаті Панів і був се перший голос Русина в тій Палаті, від коли вона істнує в Австрії. І коли-б так коротко схарактеризувати теперішного Митрополита, то треба-б сказати, що під зглядом релігійним є Він справді; „Чоловік Божий", а під зглядом народним, що се здоровомислячий, щирий руський патріот. А й се ще належить піднести, що імя Шептицьких в руській Церкві не є нове, бо у 18-тім столітю засїдало на митрополичім престолї аж трьох Його предків, именно: Варлаам Шептицький, Атанасій Шептицький і Лев Шептицький, тай всї вони записались красними буквами на сторінках нашої церковної історії. Теперішний Митрополит довершив за короткий відносно час свого Архипастирства много великих діл, і можна бути більше як певним, що заслугами і славою Він не лише дорівнає своїм предкам, але й їх перевисшить. Митрополит є тепер як раз в силї віку, бо 29. липня с. р. переступив Він що й но 45-ий рік свого житя.

От-так розказали ми коротко, пяте через десяте — як то кажуть — про Митрополита Шептицького. Ще раз повтаряємо, що ми не мали наміру писати якоїсь історії Його житя або Його діяльности, бо не тут на се місце і пора. Так само ніхто не може думати, щоб отсим писанєм хотіли ми величати Митрополита, бо такого величаня Він певно від нас не потребує. Єдина ціль отсего письма є така, аби ширший загал Русинів, котрий чував і чує про Митрополита, пізнав бодай трохи блисше, хто се є той Гість, що сего тиждня приїхав в Америку.*) Звернемо увагу на ще одну річ. Именно, ми єсьмо майже зовсім повні, що прим. наші „Москалї з під Горлиць" не будуть розуміти ся на правах гостинности, та що вони з нагоди приїзду Митрополита будуть обкидати Його болотом по своїх часописях. Ти однак любий Читачу, пізнав вже дуже добре наших запроданців всякої закраски і їм не дивуй ся. Вони-ж прецінь жіють тим, що брешуть, а Ти знай, що се їх болото буде кидане злобними фальшивими устами, що воно не вчепить ся Достойного Гостя та що ціла їх писанина не буде нічим иншим, як тільки „судомъ глупца и смѣхомъ толпы" — як каже Пушкін, великий російський поет.

* * *

І витай нам на американській земли Достойний Гостю, Церковний Архикнязю, витай! Ми не ставимо Тобі триюмфальних брам анї не стрічаємо Тебе хлїбом і солею, бо жіємо на чужій, не-своїй земли; но за те знай, Дорогий нам Гостю, що серця наші суть при Тобі. А серця ті бють для Тебе великою любовію і вдячностію, бо посеред ріжних своїх занять не спускав Ти ніколи з ока і нас, Русинів, яких мачоха-доля вигнала за море. — Тай придивись, Достойний Гостю, як працюють і живуть американські, руські поселенці, як то серед нових обставин житя двигають ся вони до гори, стараючись дорівнати иншим щасливійшим від себе тутешним народам. Подиви ся на ті руські храми Божі, котрі вірні діти своєї Церкви побудовали з мозолів своїх рук. Прислухай ся до тих бур, котрі так завзято лютують в нашій і над нашою Церквою, грозячи їй загладою на новій земли... І коли повернеш назад до старого краю, піднеси, Високий Гостю, свій голос там, де треба, в обороні молодої американсько-руської Церкви, котрої судьбою Ти все так запопадливо опікувавсь, тай причини ся до сего, аби та Церква могла на своїй новій почві запустити глибоке корінє... І щоб Ти, Достойний Гостю, набрав через свою поїздку до Америки нових сил до праці і щоби сей Твій побут поміж нами записав ся як найкрасшим споминном у Твоїй памяти на ціле Твоє житє, най сердечнійше желає Тобі „Свобода" іменем тисячів своїх читачів.

П.

*) Як раз тепер, коли отсе ч. „Свободи" йде під пресу, причалив корабель „Kronprinz Wilhelm" до пристани в Гобокен, Н. Дж. і там витають Митрополита Преосьвященний Сотер разом зі сьвященниками, урядники Р. Н. С. і люде з доокоричних парохій. Ми не можемо описати сего привитаня в тім ч. „Свободи", бо в такім разі мусїлаб вона значно припізнитись. Се учинимо в слїдуючім числї. — Прим. автора.

Проєкт.

Під розвагу П. П. Делеґатам на XI. Головну Конвенцію Р. Н. Союза в Америці!

В коротці станують радити делеґати над добром і розвитком „Р. Н. Союза" на конвенції, що розпічне ся 20. Септембра в місті Cleveland, O. До сего часу орґан „Свобода" поміщав ріжні проєкти членів Р. Н. Союза, бо кождий старав ся поділити зі своїми думками з другими членами „Союза". Так само і я як член нашої Орґанізації маю кілька думок, котрі хочу прилюдно висказати.

1) Назва „Руський Народний Союз в Америці" по анґлійськи повинна звучати „Ruthenian National Union of America".

2) „Руський Нар. Союз" повинен купити дім на власність за суму неменше $50.000 до $75.000 в більшім місті як New York або подібне. Р. Н. С. опікуєсь фондами, як: желїзний, сирітський, народний, бідних, резервовий і Мол. Союза; ті всї фонди знаходять ся на депозиті в шістьох банках: 1) The Market Street National Bank, Shamokin, Pa. 2) The National Bank, Shamokin, Pa. 3) The Union Trust Company of Pittsburg, Pittsburg, Pa. 4) Pittsburg Trust Company, Pittsburg, Pa. 5) German Savings and Deposit Bank Pittsburg, Pa. 6) The First National Bank, Mc Adoo, Pa. — отже в найбезпечнійших банках знаходить ся маєток Р. Н. Союза. Однак Дім все таки є безпечнійшою льокацією для капіталів Р. Н. Союза.

3) Щоб Р. Н. Союз і на дальше остав ся Народним, чому оспорювані деким деякі параґрафи (як 193) нічого невадять.

4) Щоб slovensk-y „Svobod-y" і надальше видавати для тих, що ще до тепер не научились по руськи читати.

5) Щоб слїдуюча Головна Конвенція відбулась в місті Hazleton або Wilkes-Barre, Pa., тому, що в тих містах єсть поважне число Відділів Р. Н. Союза, однак там ні разу не було ще Конвенції.

6) Щоб Головні Конвенції на будуче відбувались що 4 роки, тому що тепер в виду величезного числа делеґатів, кожда Головна Конвенція пожирає богато гроша. Коли народ Злуч. Держав відважує ся вибрати своїх урядників на протяг 4-ох літ, то чомуж на се не мігби відважити ся і Р. Н. Союз, тим більше, коли на сїм защадить яких 10.000 долярів. Річні засїданя головних урядників доконче суть потрібні що року.

Як старий член Р. Н. Союза і урядник маю в сїм зглядї вже досьвід, тому то і на тій підставі подаю Шановним Членам і Членкиням Р. Н. Союза мої думки для добра Орґанізації під розвагу.

А. Шаршонь, гол. касієр

Зріст Р. Н Союза за два літа.

„В лучности сила". Се правда. Не забуваймо, що лишень через солідарність та добру волю в лучности, можемо сьміло числити на успіхи у нашому політичному чи економічному житю. Хто переживав памятну „фінансову крізу американських маґнатів, тодішну безрадність з браку готівки дрібнійших промисловців, сей не заперечить, що тоді потерпіли чимало і наші робітники, котрі становлять поважний процент населеня. А однак мимо не пережитого ще цїлком лихолітя, а що важнійше, мимо безпотрібних партійних перепалок, та роздорів поміж нами в тім краю, „Р. Н. Союз" не тільки що не захитавсь ані на хвильку на своїх трівких підвалинах,

але мов на зліcть вороженькам кріпшає та могутніє з кождим місяцем, з кождим днем...

Придивім ся одже близше, що властиво є причиною так несподіваного розвою нашої орґанізації. Здогади є ріжні, як ріжні є мабуть причини так несподіваних успіхів у наших змаганях.

Одні розвій нашої Орґанізації мотивують тим, що „Р. Н. Союз" могутніє в послідних часах тому, що переняв на себе греко-католицький характер.

Другі взріст нашої Орґанізації приписують знова тому, що Р. Н. С. в Гол. Заряді має людей не тілько енерґічних, але й відданих цілковито орґанізаційній справі.

Більша частина однак Союзовців — о скілько знаю — є того переконаня, що наша Орґанізація кріпне, завдяки лишень ухвалі з послідної Конвенції, силою котрої змоболізовано місц. Орґанізаторів, котрі за гроші з'єднують по усіх усюдах будь поодиноких нових членів, будь основують цілі нові відділи.

Я годжусь, та гадаю, що усі три мотиви злучені разом, спричинили сей сьвітлий зріст Орґанізації.

Не забуваймо однак, що в Америці побіч „Р. Н. С." істнують ще і другі, подібні „Союзови" запомогові орґанізації, як прм. „Соєдиненіє" та „Общество Р. Браств" котрі від самого початку свого істнованя горлали, та горлають й до днесь „на всі заставки", що лишень у них нашому народови спасенє, позаяк вони лишень є правдивими „греко-кафтоликами", „унітами" і т. п. А однак орґанізаційна акція тих запомогових інституцій ані в десятій части не дорівнує „Союзовій".

Що до другої точки, то признаня невсипучій праці теперішного Гол. Уряду є в місци і цілком оправдані.

Але знаємо чейже усі, що більшість з тепр. Гол. Урядників з не меншим завзятем працьовало для нашої Орґанізації й перед трома, чотирома роками назад; а однак Орґанізація поступала чомусь мов з „Петрового дня"...

Виходить отже одно, що „Р. Н. Союз" росте тому, що платить місц. Орґанізаторам за їх труд. І се можливе.

Я однак, як теперішний гол. Орґанізатор, позволю собі сумнівати ся, чи марних 50 ц. котрі побирають місц. Орґанізатори, і 10 ц. від кождого ново з'орґанізованого члена, кодрі побирає гол. Орґанізатор можна взагалі уважати за якусь платню, або хотяй за відповідну надгороду, чи там „премію" за працю.

Щоб пов. Союзовці могли виробити собі хоч сяке таке понятє про дотеперішню систему в орґанізованю нових членів, як рівнож про обставини, серед яких працюють усі дотеперішні наші Орґанізатори для „Р. Н. С." то не від речи — думаю — буде розповісти про ті домоги, яких жадає ся від усіх пп. місц. Орґанізаторів.

Перед-усім, кождий місц. Орґанізатор, хотячи бути певним своєї надгороди, єсли і намовив двох, трох нових кандидатів до „Р. Н. Союза" то першою його спеціяльностію є затягнути їх хочби силоміць до дохтора. Лікар, обшукавши нового кандидата із усіх сторін, себто переконавшись, що кандидатови в члени Р. Н. Союза не бракує ще ані носа, ані вуха, ані ребра, що у нього усе ще є в порядку, підписує декларацію і каже собі заплатити за сей „Job" єсли не $1.00, то найменче 50 ц. Але на тім ще не конець. Щоб дістати „премію", місц. Орґанізатор має представити ще нового члена перед Старшину свого відділу. Місцева Старшина переконавшись, що новий кандидат здоров та що він кріпко держить ся своєї церкви і народности, принимає кандидата в члени нашої Орґанізації, а місц. Орґанізатор може аж доперва тоді бути певним, що 40 ц. капне йому в карман. Але й на тім ще не конець. Щоб дістати премію, місц. Орґанізатор мусить відіслати „цертифікат" за кождого нового члена гол. Орґанізаторови. Гол. Орґанізатор ствердивши, що все як слід, відсилає рахунок до провіреня гол. Секретарови, гол. Секр. відсилає його дальше до ствердженя гол. Предсідателеви а гол. Предсідатель як найвисша виконавча власть відсилає сей рахунок гол. Касієрови, який переконавшись, що все в порядку, виплачує доперва відповідну суму гол. Орґанізаторови, а сей доперва може приступити до виплати місц. Орґанізаторів. Значить, що неодин місц. Орґанізатор, заки врепіті й діждесь своїх 50 ц. чи $1.00, то неразнакладе нецілком парляментарних епітетів на адресу гол. Орґанізатора, єсли нестарчить сарації вже хочби й рутенського терпцю.

Фактом є однак, що усі наші місц. Орґанізатори мимо висше начеркненої системи з припоручених їм обовязків надсподівано вдоволяючо.

Честь отже кому честь, але годі мені промовчати заслуги усіх тих, котрі в моральний чи матеріяльний спосіб допомогли мені, як рівнож і мому попередникови, п. А. Ґелї у так красному ділі...

Від часу послідньої Конвенції до кінця авґуста с. р. трудились для добра і слави „Р. Н. С." отсі Добродії і Всч. Отці:

Л. Гурейтяк, Shamokin, Pa. 34 членів.
Іван Воргач, Mt. Carmel Pa. 12
Д. Хомин, Olyphant, Pa. 28.
Ів. Посипанко, McAdoo, Pa 44.
І. Тарбай, Elmira Heights, N. Y. 7.
К. Феценко, St. Clair, Pa. 60.
Я. Поливка, Ansonia, Conn. 37.
о. Д. Добротвор, Yonkers, N. Y. 44.
Гр. Копча, St. Louis, Mo. 44.
Он. Гриньків, Buffalo, N. Y. 57.
Н. Смій, Seymour, Conn. 1
П. Феш, Homestead, Pa. 7.
Н. Гевчук, MahanoyPlane,Pa. 16.
Гр. Озога, Rhone, Pa. 39.
Ів. Ґмитрик, Breslau, Pa. 15.
П. Лозиньский, Northampton, Pa. 104.
Д. Поляньский, Auburn, N. Y. 2.
Ів. Фецич, Syracuse, N. Y. 51.
П. Валях, Edwardsville, Pa. 8.
Й. Нищот, Manor, Pa. 3.
А. Хованець, Passaic, N. J. 31.
Ів. Кречковский, Philadelphia, Pa. 21.
П. Середницкий, Ambridge, Pa. 49 членів.
Ів. Мигалик, Ambridge, Pa. 32.
М. Накрейко, Holyoke, Mass. 47.
В. Копчак, McKees Rocks, Pa. 13.
Т. Тимкевич, Cohoes, N. Y. 13.
Ів. Яніцкий, Vanderbilt, Pa. 6.
С. Милянович, Jersey City, N. J. 45.
Т. Пацала, Jersey City, N. J. 16.
А. Онисик, Jersey City, N. J. 40.
А. Дишель, Jersey City, N. J. 5.
О. Рекрут, Providence, R. I. 6.
Гр. Болюх, Crompton, R. I. 17.
Ів. Голда, Mt. Carmel, Pa. 6.
Ів. Война, Minersville, Pa. 10.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa. 45.
Ів. Федан, Canonsburg, Pa. 6.
А. Романчак, Hazleton, Pa. 25.
Ст. Ќінь, Lancaster, N. Y. 4.
Т. Судія, Cross Fork, Pa. 4.
Ев. Бодак, McKees Rocks, Pa. 28.
Ів. Сенюк, Taylor, Pa. 10.
Ів. Париляк, New Britain, Conn. 6.
В. Шипула, Beaver Meadows, Pa. 20.
М. Годованьский, Wilkes Barre, Pa. 44.
В. Мамрик, Lakewood, O. 13.
А. Кукуруза, Perth Amboy, N. J. 25.
Д. Степась, Perth Amboy, N. J. 3.
М. Поляк, Philadelphia, Pa. 41.
Р. Слободзян, Philadelphia, Pa. 14.
Гр. Ковалєвич, Sayre, Pa. 45.
Гр. Черкас, New York, N. Y. 7.
А. Цурковский, (Ред. „Свободи") 28.
Ів. Білобрам, New York, N. Y. 18.
М. Белей, Spangler, Pa. 21.
Ю. Зубко, Trenton, N. J. 13.
Іл. Онушко, Egypt, Pa. 40.
П. Решетар, Lorain, O. 7.
В. Паратюкевич, Newark, N. J. 60
А. Клим, Smoke Run, Pa. 39.
В. Каськів, Carnegie, Pa. 4.
Ю. Крет, Philadelphia, Pa. 4.
Й. Присташ, Youngstown, O. 7.
Ів. Корчиньский, Little Falls, N. Y. 21.
Ем. Мамчак, Elizabethport, N. J. 25.
Ів. Коцкий, New York, N. Y. 13.
Ф. Сеньків, S. Altoona, Pa. 4.
С. Паланіца, Allentown, Pa. 16.
А. Трач, Allentown, Pa. 12.
І. Яремий, Pittsfield, Mass. 29.
К. Пелешак, Perth Amboy, N. J. 9.
М. Чумер, Perth Amboy, N. J. 14.
Ів. Дубланіца, Sheffield, Pa. 38.
М. Бурчицкий, Herkimer, N. Y. 46.
Я. Притика, Jamaica, L. I. N. Y. 16.
Ів. Лакота, Scranton, Pa. 60.
М. Каміньский Scranton, Pa. 18.
Г. Бішко, N. Hadley, Mass. 5.
Гр. Гавриляк, Chicago, Ill. 26.
М. Бельнів, Гр. Клим, Perth Amboy, N. J. 34.
Л. Демко, Scranton, Pa. 124.
І. Терпливець, Chauncey Pa. 26.
Й. Цибух, Chauncey, Pa. 7.
П. Пуцило, Detroit, Mich. 8.
Гр. Пипюк, Manchester, N. H. 6.
М. Петровский, St. Louis, Mo. 89.
П. Решетар, Lorain, O. 20.
Ів. Мельник, Sunderland, Mass. 8.
П. Гаврила, Hazleton, Pa. 49.
Н. Теплий, Ford City, Pa. 24.
М. Лукач, South Fork, Pa. 9.
Гр. Ґінда, Newark, N. J. 86.
Ів. Німий, Herkimer, N. Y. 42.
Т. Шеремета, Minniapolis, Minn. 39.
М. Косонога, Port Jervis, N. Y. 54.
С. Мельник, Auburn, N. Y. 45.
о. С. Ващишин, Monessen, Pa. 34.
О. Шеремета, New York, N. Y. 8.
Ів. Матейко. New York, N. Y. 3.
Ев. Грабар, Slatedale, Pa. 63.
Ів. Цебрик, Swoyers, Pa. 21.
І. Войнаровский, Carteret, N. J. 48.
Й. Вадяк, Carteret, N. J. 20.
В. Роздільский, Cambridge, Mass 25.
Ів. Калита, Boston, Mass. 18.
Ів. Ількович, Cleveland, O. 21.
П. Гаврилів, Bayonne, N. J. 18.
Д. Підгайний, Bayonne, N. J. 5.
І. Ганашівский, Brooklyn, N. Y. 18.
С. Кучма, New York, N. Y. 2.
Т. Польовий, Rochester, N. Y. 16.
о. В. Зацерковний, Youngstown, O. 55.
В. Викліч, Elmora, Pa. 29.
Ів. Матлюк, Chicago, Ill. 29.
С. Запоточний, Wilkes Barre, Pa. 23.
І. Сторошко, Belle Valley, O. 25.
М. Ворона, Belle Valley, O. 6.
Ефрозія Вовчак, St. Clair, Pa. 4.
Л. Демко, Scranton, Pa. 12.
Г. Дзьобко, Scranton, Pa. 12.
С. Ядловский, Paterson, N. J. 66.
М. Гобко, Paterson, N. J. 13.
С. Киценюк, Elizabethport, N. J. 17.
А. Дронжевский, Elizabethport, N. J. 12.
М. Мяськів, Rossford, O. 19.
Ів. Цеплий, Rossford, O. 16.
о. М. Данилович, New Alexandria, Pa. 44.
Гр. Мельник, 49.
Марія Дзендзель, New Alexandria, Pa. 2.
С. Зільчиньский, Philadelphia, Pa 15.
А. Стейзер, Chicago, Ill. 23.
В. Костів, Chicago, Ill. 2.
П. Черкас, Trenton, N. J. 9.
М. Возьний, Wilmington, Del. 53.
В. Воловник, Coatesville, Pa. 27.
С. Мацейовский, Pittsburg, Pa. 85.
М. Зятик, New Britain, Conn. 32.
Ів. Мачуґа, Frederickton, Pa. 16.
А. Ромжа, Sheffield, Pa. 22.
Й. Цаповский, Spring Valley, N. Y. 16.
о. Н. Підгорецкий, New York, N. Y. 29.
Ів. Масляк, McKees Rocks, Pa. 21.
С. Шіпайдо, Duquesne, Pa. 25.
В. Лазар, Ambridge, Pa. 42.
о. А. Улицкий, Jersey City, N. J. 42.
Д. Ярдан, Hartford, Conn. 18.
о. В. Петровский, Auburn, N. Y. 52.
Анна Френко, Taylor, Pa. 37.
о. К. Курило, Perth Amboy, N. J. 27.
І. Цебрик, Swoyers, Pa. 31.
М. Ґрацонь, Glassport, Pa. 11.
Ф. Парибус, Syracuse, N. Y. 22.
Х. Корендович, New York, N. Y. 15.
Д. Муцак, Chauncey, Pa. 15.
В. Сорока, Whiting, Ind. 13.
М. Угорчак, New York, N. Y. 174.
о. Е. Кузів, Wilkes Barre, Pa. 23.
Із. Костюк, Chicago, Ill. 27.
А. Горощак, Harpesville, O. 19.
В. Іжак, Whiting, Ind. 78.
І. Моранець, Chicago, Ill. 89.
С. Вульшин, Coatesville, Pa. 30.
Ів. Скакандий, Whiting, Ind. 113.
М. Лазука, Cleveland, O. 103.
Н. Цицик, Youngstown, O. 154.
Й. Ялечко, Ramey, Pa. 109.
Й. Запоточний, Scranton, Pa. 201.
М. Бабій, Olyphant, Pa. 205.
П. Прешляк, McKees Rocks, Pa. 327.

Разом отже з'орґанізовано 5.510 нових членів!!!

Такий є менше більше результат дволітної праці славних наших патріотів. Працювало в ріжних порах року, по ріжним усюдам американської Руси для „Р. Н. С." 171 місцевих Орґанізаторів, сто сімдесять палких руських сердець било мов на команду гол. Орґанізатора, щоб більше а більше придбати нових членів. Чому? Позаяк працювалисьмо всі для ідеї, для своєї рідної — питомої справи!

Працювалисьмо безнастанно, працювалисьмо мимо перепон та докорів своїх і чужих, вороженьків тай невороженьків і зробили, що могли...

Тепер на Вас, Панове Союзовці черга: судіть, чи вивязалисьмо ся з припорученого нам великого діла як слід?

Єсли так, не давайте нічо крім теплого слова признаня за працю, а ми радіти мемо, що славні Союзовці з'уміли оцінити наш труд та змаганя для нашої великої народньої ідеї!

М. Беля,
гол. орґанізатор Р. Н. С.

Пассаік, Н. Дж.

Перше брацтво Р. Н. Союза, яке зрозуміло наше сирітське положенє, положенє обреханих, зрабованих і підло здраджених Русинів гр.-кат. в Пассаіку, єсть честне брацтво сьв. Георгія від. 135. в Смок Рон, Па., котре, як би вичитало всі наші душевні болї, стражданя з нашої відозви, без довших нарадбалаканки, без намислу, а радо і щиро ухвалило дати нам ласкаву поміч, засилаючи від брацтва $5.00 а від своїх членів зібрало $10.10! При тім залучили чесні члени згаданого брацтва від себе письмо повне симпатії, брацкої любови і не фальшованої щирости, в котрій заохочують нас до енерґічної борби і геройської витревалости. Письмо се, а і імена дорогих братів жертводавців посилаємо до нашої любої Свободи до видрукованя, а рівночасно складаємо щиру подяку Вам, дорогі краяни за Ваш ласкавий дар і сердечний привіт. Най Господь Бог вислухає Ваші молитви в хвили стражданя так ласкаво і радо, як Ви вислухали нашої просьби. Бог заплать!!

Письмо і імена чесних жертводавців є слідуюче:

Чесні Братя Русини в Пассаіку, Н. Дж.

Зрозумілисьмо Ваше положенє з галицьким кацапом бувшим в Пассаіку, котрий Вас так тяжко зрабував за московські рублї і позіставив Вас сиротами, той негідний кацап, хрунь. Ратуйтесь як можете а не дайте загинути решті позісталих вірними Ісусу Христу.

На Вашу просьбу зложили на послідним мітинґу Р. Н. Союза слідуючі члени, т. є. жертву в сумі $10.10
з брацкої каси 5.00
Разом засилаю $15.10

За уряд брацкий:
F137 *Н. Джмелик, предс.*
Ф. Качур, касієр.
Ант. Клим, секретар.
Box 26, Smoke Run, Pa.

По 35 цнт. зложили: Никита Джмелик, Василь Голобінка, Тимко Салапата, Василь Білас і Михайло Желїнський. По 25 цнт. зложили: Антін Клим, Михайло Годованець, Василь Макар, Михайло Мандзяк, Федор Качур, Андрей Ґеферт, Стефан Зіз, Василь Корнас, Юрко Дрозд, Дмитро Макар, Юрко Біли, Демко Фрич, Іван Качур, Ілько Качур, Андрей Остяновський, Василь Рапач, Гриць Коваль, Янко Підкалицький, Антін Оріховський, Павло Цапар, Антін Ваславський, Франко Оріховський, Іван Грешко, Андрей Червеняк, Михайло Коваль, Федор Муха, Василь Савка, Йосиф Яличко і Мартин Папіньчак. — По 20 цнт. зложили: Антін Колтун, Лесьо Кость, Михайло Іваніцький, Іван Індзік і Петро Грицковян. — Михайло Тхоровський 10 цт. — Разом зложено $10.10. З каси братської жертвовано $5.00. — Разом отже $15.10.

Кромі того складаємо щиру подяку Вп. жертводавцям, а то Всч. о. Улицькому з Джерзи Сіти, Вп. Теодозію Лабовському і Семенови Ядловському, головним урядникам Р. Н. Союза за жертви по 1 доляреви для нашої церкви. Бог Вам всім заплать за жертви і за щире заінтересованє ся нашою роботою.

о. Олекса Пристай, предс.
Константин Петрик, касієр.

КАЛЄНДАР.

Серпень.

25	Ч	Фотія і Аник.
26	П	Максима
27	С	Теодозия печ.
28	Н	Успенє Бог.
29	П	Образа Госп.
30	В	Мирона
31	С	Фльора, Лавра

— Нагорода проф. Мих. Грушевскому. Імператорска Академія Наук в Петербурзі присудила проф. М. Грушевскому нагороду ґрафа Уварова за друге виданє „Очеркъ исторіи украинскаго народа". Рецензію на сю книжку Академія поручила пр. Д. Корсакови, котрий висловив ся, що праця заслугує на нагороду. Недавно Академія видала „Отчетъ о 49 присужденіи „Наградъ" ґрафа Уварова" і в ньому є рецензія проф. Корсакова на згадану працю М. Грушевского. В тій рецензії маємо цікаві уступи: „Мова кождого народу не відразу стає мовою книжно-науковою і літературною. Она поволї розвиває ся до такого ступня. Так було і з мовою росийскою, що не від разу з простонародної стала мовою спершу Ломоносова, а далї Карамзіна й Пушкина. Така сама будучність і української мови. Мова Котляревского, се вже не мова українських народних пісень, а мова Шевченка безмірно висша від мови Котляревского. Скиньте цензурні заборони з української мови — а она розвине ся в мову літературну і наукову"...

— Отсим подаю до відомости интересованим, що мій теперішний адрес є:

Rev. Emil Marczak Baranskyj,
P. O. Box 2.
Northampton, Pa.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:

о. Михайло Балог, 712 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:

Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Федор Гут Кульчицкий, Pittsburg, Pa.

Касієр:

Алексій Шарпонь, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловский, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:

Теодозий Лабовский, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:

Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чегін, Cleveland, O

Контрольна Комісія:

о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Box 1464 Olyphant, Pa. Lack. Co.

Директор друкарні:

о. П. Понятишин, Box 112, Elizabeth, N. J.

Адреса мешканя: 326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J.

Редактор:

Антін Цурковський, 184 Hudson St. New York, N. Y.

Менаджер друкарні:

К. Кирчів, 84 Hudson St., New York, N. Y.

Головний організатор:

Мих. Беля, 56 Hamilton St., Holyoke, Mass

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя. Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг або руж $1000.00.
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після специяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Віддїлах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або в ким злє обходжено-б ся в тїй фірмі. яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дїйсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає нїяких поквітовань.

До всїх Вп. Секретарів і Орґанізаторів віддїлів Р. Н. Союза.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано на яке посмертне член хоче належати перечеркненем слова **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив які єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

До всїх довжників,

що винні друкарни „Свободи" за виготовлені друкарські праці.

Усїх, кого се тикає ся, просить ся в як найкоротшім часї вирівнати свої залеглости, позаяк перед Конвенцією рахунки друкарні мусять бути замкнені. В противнім разї адміністрація буде приневолена подати спис довгуючих віддїлів Головному Урядови Р. Н. Союза, щоб сей стягнув разом з розметом довг друкарні за всякі друкарські праці.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Рух

в віддїлах Р. Н. Союза.

DERRY, PA. бр. сьв. Ів. Крест. від. 227 взиває всїх своїх членів, щоби кождий явив ся дня 28-го серпня о год. 9-ій рано в церкви в Дерри, звідки удасть ся на посьвячене прапора до гр. кат. церкви в Latrobe, Pa. Неявивший ся член заплатить 1 дол. кари. — В. Баран пр., А. Королевят кас.

бр[а]цкій — Н. Войтович пр., Ол. Витям секр., Гав. Федорча кас.

Балї і Представленя

(Оголошене в сїй рубриці коштує: для бр. в Р. Н. Союзї і гр. кат. парохій по 2 цнт., а для всїх других по 4 цнт. від слова).

Великий Баль

устроює

Братство сьв. О. Николая Від. Р. Н. С. 53 дня 5-го вересня на (Labor Day) в гали „Просьвіта", на 7 ул.

S. S. Pittsburg, Pa.

Баль розпічне ся о год. 4 по полудни.

Маємо честь запросити „всїх і вся", бо на Балю буде чим покріпитись чим хто тільки хоче. Музика найдобірнїйша. Сердечно приймемо всїх. За найлутшу услугу ручить уряд

Конкурс.

Руска Громада в Шамокін, Па.

глядає

дяко-учителя.

Вимагає ся красного голосу і ґрунтовного знаня проваджения хору. — Посада до обнятя від 15-го лат. септ. Рефлєктуючі на сю посаду, зволять зголосити ся на адресу:

Rev. Jno. Konstankewicz
SHAMOKIN, PA.

Дрібні оголошеня.

(Оголошене в сїй рубриці коштує по 3 цнт. від слова).

Представлене!

РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК в ОЛИФАНТ, ПА.

виставить на дни 27. Авґуста 1910 р.

дві штуки

ВІДЬМИ, комедія в двох актах Андрія Веретїльника.
НЕ КЛЕНИ, образ з житя нар. в 1. акті І. Я. Луцика.

ОСОБИ:

„ВІДЬМИ":

Олена, молода вдова — п-на П. Борсук
Текля, єї сусїдка щира товаришка — п-на М. Нестор.
Данило, молодий 20 лїт, дяк, братанок і вихованок Олени — т. М. Душний
Прокіп, старий дїд, пастух, чарівник — т. Г. Тетерка.
Хаїм Ґольдмахер, арендар — т. А. Прокіпчак.
Дїє ся на селї.

„НЕ КЛЕНИ":

Стефан, господар, лїт 60 старий — т. М Хомин.
Анна, друга єго жінка, лїт 45 — п-нї Л Свала.
Петро, син Анни з першого подружа, лїт 16 — т. В. Борсук.
Марта, дочка Стефана з першого подружа, лїт 18 п-на С. Шопей.
Химка, сусїдка — п на Е. Свала.
Яцко, сусїд лїт 40 — т. Т. Шопей.
Дїє ся в хатї Стефана.

Режісер п. Михайло Бабій.

Представлене відбуде ся в шкільній гали.

В антрактах буде сьпівати місцевий мішаний хор.

Початок о год. 7.30 вечером.

Ціни місць: І. ряд 50 цнт., — II. ряд 25 цнт., — для дїтей 10 ц.

Часть доходу призначена на Рідну школу і на памятник бл. п. Адама Коцка.

На се представленє запрошуєсь Русинів щирих Українців з Олифант, Па. і околиці.

КОМІТЕТ.

Всенародне Віче Русинів

в Latrobe, Pa.

в справі подій на львівськім університеті відбуде ся в неділю дня 28-го авґуста о 4 год. по полудни в гали церковній на Miller Street. — За Комітет

о. М. Данилович.

Велике Народне Віче

в справі послїдних галицьких подій відбуде ся дня 4-го вересня 1910 о год. 4-ій по полудни на Ключіє (Kluzis Hall)

44 Social Street, Woonsocket, R. I.

Приходіть як найчисленнїйше, щоби скріпленими силами запротестувати проти галицьких шляхтичів та австрійських властей, а висказати співчуте погибшим героям. Просить ся оо. Духовних з сусїдних околиць, щоби були ласкаві взяти участь.

КОМІТЕТ:

о. Вол. Довгович, Андрей Швець, Теодор Маґаляс, Василь Патрило, Йосиф Липський, Михаїл Чагарин, Петро Куцярський, Онуфр. Червінський, Мих. Веселюк.

Чи знаєте, що Русини живучі між одномілїоновим населенєм Польського народу устроюють

в West Pullman Chicago, Ill.

Велике Народне Віче

в справі послїдних подій на львівськім університетї

котре відбуде ся

в неділю, дня 28-го серпня 1910 р.

в гали М. Гавришків 12048 Halstead Street

Братя і Сестри, у кого єсть єще каплина козацької крови, нехай прийде на віче.

Реферати виголосять: 1. д. В. Костів, 2. о. Н. Струтинський, 3. о. М. Балог, 4. д. С. Янович, 5. Д-р М. Карлюк.

Комітет.

Габт-ахт! Позір! Бачність!

Українська Банда (музика)

в Jersey City, N. J.

— устроює —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в понеділок, 5-го септембра 1910 р.

(Labor Day)

в Elks Assembly Hall, 188 Grand Street.

Поч. о год. 3-ій по пол. Вступ від особи 25 цнт.

За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

Надіслане.

Пригадка філядельфійським патріотам.

Як-раз с. р. в червні минув рік як в Філядельфії, Па. відбулось народне віче в справі Мирослава Січинського.

На тім вічу зібрано жертви в квоті $55.00 і половина з зібраних грошей була призначена на Фонд Олени Січинської, а половина на Фонд Мирослава Січинського тут в Америці. Так само на вічу всі присутні згодились злучити ся з пітсбурґськими патріотами в цїли збираня дальших жертв на Фонд М. Січинського.

Тоді також завязав ся був Комітет, котрий мав старати ся о дальші жертви на сей фонд, а до котрого то Комітету і я грішний належав яко голова. Та на жаль, той Комітет не приніс жадного хісна. Сталось воно звичайно по руськи.

Коли пізнїйше я побачив, що нїхто більше жертв не збирає, так я сейчас половину сих гроший (137 к.) вислав до Галичини до ред. „Дїла" яко суму призначену на Фонд Олени Січинської; поквітованє на сю висилку є у мене, а певна річ, що мусїло бути оголошено і в „Дїлї".

$27.50 зістались в руках касієра, д. Г. Шаґали, де і до днесь находять ся. Чому він сих народних гроший до сего часу не заслав там, де вони належать, д. Гр. Шаґала буде ласкав з того сам оправдатись.

Коли я відїхав з Філядельфії, Па., я написав кілька листів і пригадував д. Шаґалї, аби зробив лад з народним грошем, та д. Шаґала навіть не був ласкав відписати менї на мої упімненя. Чому не знаю. Пізнїйше я написав лист до д. Ст. Демкова, секретаря Комітету і д. Ст. Демків менї відписав, що „гроші находять ся в добрих руках, що гроші не пропадуть" і т. п. Я ждав дальше.

Аж ось нараз читаю в „Свободі", що Пітсбурський Комітет нагадує і упоминає ся о ті гроші. Та на тім не конець? Бо і в в „Союзі" хтось, таки з Філядельфії напятнував і питає ся, де поділи ся гроші з віча філядельфійського, котрі були призначені на Фонд Мирослава Січинського? Я чекав дальше. Гадав, що може тепер якось прийде до ладу з тим. Однак як бачу, то д. Шаґалї се не в голові, і гроші народні до днесь лежать у него.

Отжеж я, як ініціятор того віча — а тим більше голова Комітету, позволяю собі ще раз пригадати д. Шаґалї публично, аби гроші в кв. $27.50 з процентом заслав там, де були призначені т. є. на Фонд Мирослава Січинського на руки секр. Eugeny Hwozdik 705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, P.

З поважанєм

Михайло Бабій.

Петро Ярема

русьний погребник

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі други забави.

115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
(між 7-ою а 8-ою ул.)
Телефон: Orchard 2568.

Позір Братства!

Роблю всї братські річи найлїпше і найкрасше, з найлїпшого матеріялу за дуже приступні цїни і за роботу ґварантую. Продаю книжки і на жадане посилаю цїнник.

Єсьм довголїтним членом Р. Н. Союза. Проч з чужими; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись „ШЕРШЕНЬ“!!! Коштує $1.50 на рік. —

SZERSZEN
439 N. 6-th. Ave. SCRANTON, PA

Книжки

які можна дістати всклядї книжок „Свобода“:

	цнт
Америка	15
Борба кляс і чому робітники організують ся	15
Весела Книжочка з образ.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про звіврята	30
Еміґрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	15
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні вірованя	20
Слово ч. 5	15
Слово ч. 6	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товарисна ворожка	15
Хто з чого жие	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійский тлумач	60
Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Збірник	2.30
Також можна дістати:	
Книжочки колекторскі церковні	10
Книжочки Братскі	10
Поминик померших душ	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson St., New York.

DR. RICHTER'S „PAIN-EXPELLER“

Сильні масті нїчо Вам не поможуть, наколи Ви терпите на Ревматизм. PAIN EXPELLER сильно втираний сейчас принесе Вам полекшу і усуне причину болїзни. — В цїнї по 25 цнт. і 50 цнт. по всїх друґсторах.

F. Ad. RICHTER & CO.
215 Pearl St. New York.

Позір на охоронну марку „Котвиця“!

Металеві обцаси і запятки

Для майнерів, каменярів, фармерів і всїх, що роблять при тяжкій роботї.

Лекші від шкіри. Тревалї у найтяжшім їх уживаню і перетревають чоботи. Легкі до прикріпленя Кождий швець Вам їх наложить або дістанете їх враз з чоботами у Вашого купця.

Пишіть по книжочку з поясненями.

JNITED SHOE MASHINERY CO.
Boston, Mass.

Ш. з 17 камінями

Желїзничий годинник для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тоді не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Російсько-Американська Лінія.

Одинока без пересїданя
поміж
Америкою і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ
відпливають з Ню Йориу:
„Лїтуанїя“ — — 20-то серпня.

Цїни шифкарт:

До Роттердаму.		До Лївадії.
$31.00	— III кляса —	$38.00
$33.00	III уліпшена кл.	$40.00
$43.00	— II класа В —	$50,00

З Лїбави:
II кляса А $57.50 — II кляса В — $52.50 III кляса $38.50.

Кромі того пасажири III-ою клясою платять $4.00 як таксу жадану американським правительством. 2—5

A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шаплі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Русини Пітсбурґа! ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старайтесь пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку **на розї ул. Carson-a і 14-ої.** Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братскі, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **корабельні карти** на найлїпші лїнії, а **гроші** до краю висилаємо по почтовім курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.

Й. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас
Ол. Бучак, ур. банк.

R. J. GLICK

Аґент асекураційний від огня

30 Офіс находить ся в
WILLIAM McCONNELL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Правадить загальний банковий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку Доктор прав

ЮЛІЯН ЧУПКА

Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справа в Галичинї. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи військові. Опоряджує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2-

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.

Адрес почтовий:
JULIAN CZUPKA, LL. D.
3 N. MAIN STR. WILKES-BARRE, PA.

Найновійша імпорт. граюча машина фоноґраф даром!

Сю машину отримає даром кождий хто замовить пакунок найлїпшого російського тютюну за $6.00. Не вимагаємо від Вас нїчого більше, лишень, щоби Ви при кождій нагоді поручували наш тютюн і нашу фірму своїм приятелям і знакомим.

Сей імпортований фоноґраф є зроблений з найлїпшого металю, заосмотрений великою ніклевою трубою і віддає чисті, виразні і сильні звуки. Посїдаючи наш фоноґраф, можете в кождій хвили урядити у власній хатї музичний концерт. Вистарчить лиш накрутити машину і наложити рекорд, а почуєте найкрасші пісні народні, робітничі, весїльні, винятки з опер і оперет, музику на поодиноких і зложених інструментах, а також орхестр військових. Слухаючи се, не лиш Вам і цїлій Вашій Родинї мило перейде час, але розвеселите також своїх приятелів і сусїдів. (34—37)

Наш фоноґраф є одним з найлїпших, які суть під сю пору знані. За такий фоноґраф Ви мусїли би заплатити **в кождім штóрі найменше $12.00. Ми даємо Вам сей фоноґраф цїлком даром.** Пришлїть нам 50 центів задатку (марками), а ми пішлемо Вам найлїпший російський тютюн вартости $6.00 і сей правдивий імпортований фоноґраф враз з рекордами і поясненями ужитя. По оглядненю в експресовім офісї доплатите решту $5.50. В хатї можете випробувати наш фоноґраф і переконати ся о його вартости, а еслиби Ви не були вдоволені, можете звернути нам тютюн і фоноґраф, а ми **відошлемо Вам всї вплачені гроші!**

Повисше предложене є ясне і зрозуміле і нема в нім нїякого ризика або втрати. Користайте з нагоди сейчас, а побачите, що будете вдоволені.

RUSSIAN TOBACCO COMPANY
132 Nassau St., Dep. 8, New York, N. Y.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Филадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі сьвіта. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всїх оголошения гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всїм подобає ся — всї его хвалять.

Коштує на цїлий рік так тут в Америцї як і до старого краю всего лиш **$1.20.**

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найлїпше почтовим моней-ордером) на имя:
Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує
всякі друкарські роботи
точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарнї „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від ....$30—65.00
Ризи сьвітлі від.......... $35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від.............................. $6.00 „
Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.
Чаші від............................ $20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

☞ Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїні.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройцї ручно декоров. 5, 6·50, 7, 9.50 д.	Угля до кадильницї . . . . . 28 цнт.
Пачка (120) запалячів . . . 24 цнт.	Олива ґальон . . . . 1.10 дол.

Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт........... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .... 22 „
Сьвічки стеаринові.................................... 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт.

GAIL & AX

NAVY

Is the Best Tobacco

Сей тютюн єсть найлїпшим так до куреня як і до жутя, бо через 40 лїт був сей тютюн перворядним виробом Long Cut Tobacco. Старанне опаковане охороняє його від вогкости і пороху. Знаменито надаєсь на папіроси.

Паперці даром до кождої пачки. Зверайть увагу на охоронну марку і на імя „Gail & Ax,“ яке находить ся на кождій пачці.

ПОВНА ВАГА

5c.

Продаєсь всюди.

The American Tobacco Co.
Successors to GAIL & AX

Оден з найбільших броварів в Америцї.

Варить пиво на краєвий спосіб без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, та иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо есть здорове і поживне.

Не треба его врештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

F138

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

Ч. 1435. КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта по Петрі Єрмешпк з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Tower City, Pa. 19 авг. 1910.
Ю. Шеренчко.
Сьвідки:
Альберт Рега,
Мих. Савка.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 161.
Юрий Нагі предс.
Юрий Серенчко секр.

Ч. 1437. КВІТ $850.00
на вісімсоть пятьдесять долярів, котрі п. Агата Яворска отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
New York, N. Y. 3 августа 1910.
Агата Яворска.
Сьвідки:
Іван Молчко,
Іван Сюдняк
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 117.
Ганачівский предс.,
І. Білобрам секр.

Ч. 1438 КВІТ $150.00
на сто пятьдесять долярів, котрі місцевий уряд отримав як похоронні кошта по Івані Яворскім з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
New York, N. Y. 3 августа 1910.
Петро Ярема.
Сьвідки:
Іван Молчко,
Іван Сюдняк
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 117.
Ганачівский предс.,
І. Білобрам секр.

Ч. 1441. КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі місц. уряд отримав як похор. кошта по Михайлі Чарножичкім з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Monessen, Pa. 6-го августа 1910.
Френк Янковский.
Сьвідки:
Яким Цимбала,
Василь Сивик.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 62.
Стефан Цимбала предс.,
Николай Сивик секр.

Ч. 1442. КВІТ $357.00
на триста пятьдесятсїм долярів, котрі п. Зузанна Пєх отримала як посмертну запомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Dunlo, Pa. 10-го августа 1910.
Зузанна Пєх.
Сьвідки:
Іван Чеселка
Юрко Ґдуля.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 61.
Іван Мігалик предс.,
Андрей Чінгели секр.

Ч. 1443. КВІТ $143.00
на сто сорок три долярів, котрі місцевий уряд отримав як посмертну запомогу по Михайлі Пєх з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Dunlo, Pa. 10-го августа 1910.
Зузанна Пєх.
Сьвідки:
Петро Ґдуля,
Іван Мігалацкий.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 61.
Іван Мігалик предс.,
Андрей Чінгели секр.

Ч. 1445. КВІТ $850.10
на вісімсот пятьдесять дол. 10 ц. котрі п. Юлія Ковач отримала як посмертну запомогу по мужу Михаїлі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Beaverdale, Pa. 3. августа 1910.
Юлія Ковач.
Сьвідки:
Митро Гомяк,
Юрій Кучала.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 126.
Михайло Юска предс.,
Михайло Стифка секр.

Ч. 1446. КВІТ $149.90
на сто сорок девять і 90 центів, котрі місцевий уряд отримав як посмертну запомогу по Михайлі Ковачі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Beaverdale, Pa. 3 августа 1910.
Михайло Стифка.
Сьвідки:
Василь Гомяк,
Петро Ковальский.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 126.
Михайло Юско предс.,
Михайло Стифка секр.

Ч. 1447. КВІТ $320.00
на триста двайцятьдва долярів, котрі п. Марія Кортуна отримала як посмертну запомогу по мужу Дмитрі з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
West Seneca, N. Y. 14 авг. 1910.
Марія Кортуна.
Сьвідки:
Василь Онукевич,
Михаїл Миськів.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 149.
Теодор Петришин предс.,
Михаїл Бойко секр.

Ч. 1448. КВІТ $180.00
на сто вісімдесять долярів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта по Михаїлі Корнута з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
West Seneca, N. Y. 14 авг. 1910.
Теодор Петришин.
Сьвідки:
Василь Онукевич,
Михаїл Миськів.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 149.
Теодор Петришин предс.,
Михаїл Бойко секр.

Ч. 1452. КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Андрей Гречух отримав як посмертну запомогу по женї Анні з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Jersey City, N. J. 1910
Андрей Гречух.
Сьвідки:
С. Ядловский
Василь Глива.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 4.
М. Пупчик предс.,
Гр. Підлипчак секр.

Ч. 1471. КВІТ $185.00
на сто вісімдесять пять долярів, котрі Austro-Hungarian Consulate General отримав як сиротску часть по Григорію Шкварла з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
New York, N. Y. 16. августа 1910
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 91
(Печать).

Пошукуваня осіб

(Оголошеня в сїй рубрицї коштує по 2 цнт. від слова).

ДЕ Є
Михаїл Коцюрка, родом з Микулинець, пов. Тернопіль. 4 літ тому був в Ню Йорку а пізнїйше виїхав десь до West Virgini-ї або North Dakot-и. Пошукує його в дуже важній справі батько і за подане його точної адреси дасть 25 дол. нагороди.

Vas. Kociurko
c/o J. Skrobajlo
35 E. 1-st Str. New York, N. Y.

В місяцю липню приступили слідуючі нові члени до Р. Н. Союза:

Бр. сьв. Великомуч. Дмитрія, в Glen Campbell, Pa.
В. 279. Ощет Павло, Дзпньдзя Мих., Грешко Андр., Моцпц Дмитро, Тимців Теод., Недвідь Василь, Дзиньдзя Гр., Голубінка Дмитро, Ференц Теодор, Бухвак Юрій, Ференц Олекса, Скикевич Франц, Бобак Теодор, Ванс Йосиф, Васильків Іван.

Бр. сьв. Петра і Павла в Butler, Pa.
В. 280. Кравчик Андрей, Шушко Мих., Штинда Захар, Гунька Мих., Галямар Микола, Клеменчо Іван, Прохітко Семен, Богдан Дмитро, Кукура Йосиф, Лощик Володимир, Богдан Іван, Богдан Михайло, Ільчишин Лев, Копанейко Антін, Клим Йосиф, Шебак Іван, Романьчак Танас, Старат Антін, Карпа Петро, Володшин Мих., Муха Микола, Набережний Тома, Гринишин Корнило, Сербен Іван, Ходзінський Володимир, Броньчак Павло, Добровольский Франц, Станко Василь, Ґруґа Микола, Деревецкий Антін, Пельц Лука, Пелехович Григ., Палюх Дмитро, Сірий Степан, Вороновский Вас., Пернияк Олекса, Сокура Йосиф, Колоньский Теодор, Медвідь Дмитро, Петрушак Юрій, Пелехович Мих., Бяндас Мих., Жуковский Олекса, Босак Мих., Яросевич Віктор, Ткачик Пилип, Слиш Куба, Глушко Розалія, Бучковский Тома, Дуткевич Данило, Медвідь Мих., Биндас Йосиф, Медвідь Петро, Малецький Степан.

М. Р. Н. С. в Manchester, N. Y.
В. Рось Іван, Тарнавчик Тома, Гех Лев, Шудлик Панько, Процько Антін, Грицяк Мих., Гех Дорофтей, Щот Іван, Баль Василь, Намісник Гаврило, Рос Василь, Цап Нестор, Вавер Степан, Рос Панько, Тарнавчик, Баланда Теофіль, Вавер Йосиф, Олющек Дмитро, Дрост Григ.

Укр. Тов. Січ в Syracuse, N. Y.
В. 282. Тиктор Петро, Бугай Григ., Беднар Войтїх, Трач Микита, Козуб Степан, Новинчук Теодор, Сливиньский Василь, Ґоджак Антін, Лящишин Іван Ронопо, Пирожак Мартин, Палагнюк Захарко, Гриник Василь, Пирожак Микола, Дідуник Микола, Бедзїш Григ., Дідуник Микола Микитів, Крук Микола, Мудрий Іван, Яворский Іван, Мечнік Теодор, Вербовский Ів., Яковуз Ігнатий.

Тов. Запорожска Січ в Auburn, N. Y.
Малиса Іван, Севский Василь, Тенурко Кузьма, Лунківский Іван, Тесля Григ., Чорний Іван, Савран Іван, Вовчак Ілько, Смолак Яким, Смоляк Григ., Мричко Василь, Било Василь, Міруцкий Степан, Ворожбит Теодор, Бурий Андрей, Йолків Петро, Яцишин Михаїл.

Ер. сьв. Йоана Хрестителя в Rome, N. Y.
Ґарбовский Михаїл, Піх Іван, Чорний Михаїл, Войтович Михайло, Филипчак Воло., Ярема Іван, Зависляк Яцко, Канюга Теодор, Марцій Мартин, Возняк Тома, Казюк Василь, Каїньский Григ., Іванко Михайло, Горбаль Пилип, Стадничук Мартїй, Корнило Семен, Череватий Пилип Покладок Михаїл, Оленюк Дмитро, Ярема Стефан.

Бр. сьв. Петра в Glassport, Pa.
В. 285. Гірняк Микола, Чарнош Адам, Паламар Пилип, Ябльоньский Методій, Грацонь Андрій, Шургот Михайло, Сенько Теодор, Скафаровский Ів., Филима Степан, Гірак Олекса, Оріховский Кароль.
В. Адам Йосиф, Оревняк Мих.
В. 6. Ганюк Іван Мікули.
В. Піта Василь.
В. 7. Петринчо Тимко, Шквір Антін, Лазорко Ілько, Данило Матвій.
В. 8. Сьпівак Петро.
В. 12. Бойтим Анна.
В. 13. Кравець Михаїл, о. Михайло Кузїв.
В. 14. Понюх Павло, Мудрейко Іван, Устівцкий Олекс.
В. 16. Бакайса Ілько, Кеселича Василь, Карафа Іван, Кабацін Іван, Горват Анастазія.
В. 17 Худи Крестина.
В. 23. Мойта Андрей.
В. 27. Гриник Николай.
В. 28. Плакса Іван, Криба Дмитро, Мац Данько, Шурпи Яцко, Кацак Онуфрей.
В. 29. Челак Мих., Ал. Барна.
В. 36 Фрицкий Семан.
В. 38. Підлипчак Яцко, Баюс Афтан.
В. 40. Гнатишин Юрко.
В. 42. Долиньский Іван, Демура Антін, Тимків Гринь, Поприч Михаїл, Ґаздайка Афтаназій, Костик Дмитро, Поляньский Стефан, Гурский Антін, Демура Адам, Плетеник Гаврило, Дрождjак Павло.
В. 47. Годованець Петро, Крушиньский Антін, Бронєвич Мартин, Папінчак Василь, Пепяк Николай, Крись Василь, Крись Николай, Лесейко Федьо, Копистиньский Ів. Добряньский Теодор, Бабиц Ів., Домарацкий Ілько, Грицик Николай, Косарич Петро, Шимий Сава.
В. 48. Спірняк Дмитро.
В. 51. Потопа Іван, Сова Стефан, Роман Федьо.
В. 53. Маркучак Яцко, Шляхта Іван, Ціпляр Петро.
В. 55. Білик Григ., Астраб Денізій.
В. 56 Бурка Андрей, Міянович Андрей.
В. 59. Фолта Адам, Александер Іван, Вавжинский Іван.
В. 60. Човчка Тараса.
В. 62. Канюка Петро, Фіялка Ілько, Сончишин Іван, Пішка Николай.
В. 61. Семан Андрей, Зая Василь.
В. 88. Ковальский Юзеф.
В. 67. Пужик Дмитро, Петровский Йосиф.
В. 70. Чорний Іван, Малецкий Панько.
В. 76. Дячишин Василь, Нагрібецкий Михаїл.
В. 84. Иваник Василь, Грубяк Стефан.
В. 85. Драбяк Йосиф, Клиновский Стефан.
В. 91. Морозович Мих., Прешляк Іван, Тімінський Антін.
В. 92. Левчук Стефан, Мудрий Адам, Соха Петро.
В. 94. Гриноко Йосиф, Онуфро Роман.
В. 95. Пітух Матвій, Щерба Френк.
В. 96. Кміт Іван.
В. Добуш Іван.
В. 100. Спіряк Катер., Клопотовска Розалія.
В. 102. Лежан Йосиф, Боднар Іван.
В. 104. Федейко Андрей, Мільнпкевич Іван, Романець Йосиф.
В. 108. Денега Адам.
В. 113. Паньчак Михаїл, Паньчак Мартин, Рилуф Ілько.
В. 116. Круховский Йосиф.
В. 117. Дудзїць Йосиф, Медвідь Петро, Надбережний М.
В. 120. Кодолевич Ол., Стасевич Казимір, Желїньский Петро.
В. 121. Ігнат Михайло.
В. 123. Язьвиньский Теодор, Стефанів Данько, Кобринець Олекса, Яремко Василь, Луцишин Іван, Шарович Андрей, Стадницкий Іван.
В. 127. Шппот Михаїл, Кульчицкий Семен, Сукмановский Панько, Кінаць Петро, Град Стефан, Патронпк Іван, Кулій Михайло, Яковинка Йосиф, Фецьо Ілїя, Барна Андрей, Сабадаш Іван, Благідка Йосиф.
В. Гумза Йосиф.
В. 130. Дашинин Антін.
В. 133. Турчин Іван, Понпк Василь, Гринчишин Николай, Турчиняк Михаїл.
В. 135. Годованець Василь, Ганчарик Іван.
В. 136. Капелюх Михаїл.
В. 140. Прус Петро.
В. 143. Старский Василь, Горошок Василь.
В. 147. Волянюк Мартин, Рочняк Теодор, Цвункала Антін, Магістрів Стефан.
В. 149. Бандровский Петро.
В. 153. Ґприч Николай, Тимчак Іван, Сухорский Мехайло, Будз Олекса.
В. 154. Кордапич Василь.
В. 155. Ґураль Даниїл, Шуцкий Пилип, Синишин Дмитро, Кардияк Стеф., Обшарний Михайло Пашуля Фетко, Беркс Василь
В. 158. Жілїньский Петро, Ївахув Луука, Макара Теодор.
В. 159. Мисер Йосиф, Камїньский Миколай, Стидзиньский Еміль.
В. 160. Сташків Ілько.
В. 167. Стемрен Йосиф, Мац Йосиф, Ціґоцкий Томаш, Вілга Іван.
В. 181. Рудкович Янко.
В. 168. Гаврих Іван, Цимбалїстий Іван, Щиняньский Казимір.
В. 169. Іванкевич Михайло.
В. 170. Черненький Василь.
В. 174. Ровский Войтко.
В. 176. Ферко Федор, Луць Васко.
В. 180. Романов Асафат.
В. 182. Огар Николай.
В. 183. Мельник Петро, Богославский Мартин, Басара Стах.
В. 184. Масико Іван, Прусь Йосиф, Фегер Михайло.
В. 188. Миколишак Іван, Барна Гриць, Седоряк Василь.
В. 189. Петров Николай.
В. 192. Соболївский Петро, Каменьска Зофія, Чорнобай Атанас, Язловецка Анна, Лебедь Іван, Голиньский Василь, Парута Дмитро, Гривняк Михаїл.
В. 193. Задорожний Михаїл.
В. 194. Климчук Іван, Шереметa Текля.
В. 196. Калиняк Мих., Варґа Іван.
В. 198. Дорчак Йосиф, Лаврів Петро.
В. 199. Мартич Елисавета.
В. 203. Бобуш Іван.
В. 204. Бугера Іван.
В. 206. Варжибок Франко.
В. 208. Олїнкевич Злико, Кочомбас Іванко, Ясенчак Юрий, Югас Михайло.
В. 209. Теребецкий Василь, Мачишин Михайло.
В. 213. Кладко Василь, Ковальский Григорий.
В. 216. Заяц Анна, Банда Марія.
В. 217. Кікса Йосиф, Ковтун Іван.
В. 219. Нализник Михаїл, Конвицкий Ілько, Просєвич Максим Марчукевич Сташко, Подкалицкий Янко, Желїзняк Гнат, Бережанський Семко.
В. 220. Вишнювецкий Стах.
В. 222. Турчак Стефан, Шелїга Казімір.
В. 223. Воловець Іван.
В. 226. Ратіча Стефан.
В. 229. Вацлав Чарновский, Варвара Гойдич, Дзетко Іван.
В. 239. Хмелик Іван.
В. 240. Фляга Петро, Лесів Ева, Агаль Марія.
В. 241. Ткач Текля, Базарницка Ксеня.
В. 242. Терлецкий Василь.
В. 246. Чихун Іван.
В. 247. Осоґа Теодор.
В. 250. Сарахман Стефан, Романишин Антоній, Бобер Андр., Есік Франц.
В. 252. Куштила Анна, Ґерґель Марія.
В. 253. Кузенько Андрей.
В. 255. Сарахман Теодор, Копчак Гриць.
В. 258. Сколоткевич Петро.
В. 259. Лень Андрей, Ендзьо Микола, Завада Семен.
В. 260. Ґерун Петро, Чайковский Ілько, Маркович Петро.
В. 263. Хромчак Віктор.
В. 264. Яндура Матич.
В. 265. Гранич Мих., Чіпа Андрей, Реняк Іван, Рач Іван.
В. 271. Смоляк Текля, Бойко Катерина.
В. 273. Притка Дамян, Конопельска Вікторія.
В. 274. Хільдяк Олекса.
В. 276. Марилів Френк, Дубай Іван, Жук Іван.

Теод. Лабовский,
Гол. рекор. секретар.